

CENS DE NIUS D'ORENETA CUABLANCA

El diumenge, 7 de juliol, a la tarda, es va realitzar el Cens de nius d'Oreneta cuablanca (*Delichon urbica*) organitzat pel Grup d'ornitologia de l'ANT, en col·laboració amb l'ICO, dins del Projecte Orenetes.

Hi participaren Pep Domènech, Rosa Simon, Tomás Blasco i Vicenç Roig.

RECOMPTE TOTAL

Ocupats per l'orenetes	69
Ocupats pe altres espècies	5
Sense senyals d'ocupació	44
En construcció	0
Trencats o restes	29
TOTAL	147

A destacar que dos dels nius ocupats ho han estat en nius artificials.

CENS D'ORENETA CUABLANCA ((*Delichon urbica*) TAULA COMPARATIVA del 2010 al 2019

	2010 4 juliol	2011 9 juliol	2012 8 juliol	2013 31 juliol	2014 13 juliol	2015 19 juliol	2016 10 juliol	2017 8 juliol	2018 1 juliol	2019 7 juliol
Ocupats per l'orenetes	119	103	59	64	62	39	67	73	60	69
Ocupats altres espècies	8	5	2	3	1	3	3	1	5	5
Sense senyals d'ocupació	39	63	92	68	59	76	47	54	42	44
En construcció	3	5	2	0	3	2	3	5	0	0
Trencats o restes	18	10	27	28	32	42	35	35	42	29
TOTALS	186	186	182	161	160	162	155	168	149	147

A continuació reproduïm la taula amb el nombre de nius ocupats en els censos realitzats anteriorment. Després d'una clara disminució entre els anys 2011 i 2012, el nombre s'ha mantingut, amb alts i baixos, a la banda baixa.

NIUS OCUPATS

ANY / 2001 / 2005 / 2007 / 2008 / 2009 / 2010 / 2011 / 2012 / 2013 / 2014 / 2015 / 2016 / 2017 / 2018 / 2019

NOMBRE 88 110 109 115 120 119 103 59 64 62 39 67 73 60 69

Acompanyem com sempre aquest full informatiu amb un document, el número 207 dins de la col·lecció, amb el títol “Repensant la conservació. Cap a un canvi de paradigma.”

La revista de divulgació científica de la Universitat de València Mètode va publicar, en el seu número 98, corresponent a l'estiu del 2018, un monogràfic titulat “Elogi de la vida. El concepte dinàmic de la biodiversitat”.

D'aquest monogràfic ja vam aprofitar l'article “Enemics naturals i biodiversitat” per confeccionar el número 200 d'aquesta col·lecció, que acompanyava el full informatiu del gener del 2019.

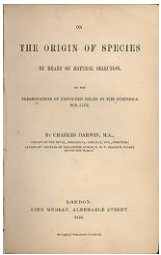
Després, en el número 205, del juny del 2019, varem confeccionar un altre document amb els articles “Definir la naturalesa. Perspectives oposades. Del nativisme a la novetat ecològica.” de Mark Davis, i “El mapa de la biodiversitat. De l'escala local a la global.” de Maria Antón-Pardo.

Ara aprofitem un altre article del mateix monogràfic amb el títol “Repensant la conservació. Cap a un canvi de paradigma.” de Alejandro Martínez-Abraín i l'hem completat amb la introducció al monogràfic de Francesc Mesquita-Joanes que porta el títol de “Elogi de la vida. El concepte biodinàmic de la biodiversitat”.

A continuació reproduïm un altre article de Alejandro Martínez-Abraín publicat al número 133 de la revista d'ensenyament de les illes “Pissarra” amb motiu del 200 aniversari del naixement de Charles Darwin, l'any 2009.

De tornada a l'origen

Alejandro Martínez Abraín, del Grup d'Ecologia de Poblacions de l'IMEDEA

“Yet the structure of each of these birds is good for it, under the conditions of life to which it is exposed, for each has to live by a struggle; but it is not necessarily the best possible under all possible conditions” (On the Origin of Species, capítol VI)

Darwin es va passar més de vint anys (des de la seva tornada del viatge del Beagle el 1836 fins a la publicació de l'origen el 1859) treballant en una gran obra a la qual ell es referia com el “gran llibre” (the Big Book). Després de rebre la famosa carta de juny de 1858 de Wallace, en què sorprenentment el seu compatriota relatava a Darwin la troballa d'un mecanisme evolutiu gairebé idèntic a la selecció natural darwiniana, aquest es va veure forçat a, primer, promoure un anunci públic i conjunt, davant la Linnean Society de Londres, del descobriment i, segon, a redactar una mena de resum precipitat i dens del seu gran llibre. Aquest resum, escrit per necessitat, amb presses i disgust de Darwin, és el que va acabar essent conegut com “L'origen de les espècies per mitjà de selecció natural o de la preservació de les races afavorides en la lluita per la vida”.

En vida de Darwin es varen arribar a publicar fins a sis edicions de “L'Origen” i en cadascuna d'elles l'autor va introduir nombroses modificacions per afegir puntualitzacions que no havia pogut fer amb les presses de la primera edició i, sobretot, per defensar-se de les crítiques que anaven sorgint pel camí. Per exemple, en la frase final de la primera edició de L'origen, que va popularitzar Stephen Jay Gould, aquella de “there is grandeur 'in' this view of life...” no hi ha cap referència a un creador que insuflàs el seu alè en cap fase del procés de transmutació de les espècies, però aquesta figura sí que apareix en edicions posteriors. En qualsevol cas l'afegit que, amb diferència, va resultar més danyosa per a la correcta comprensió del missatge darwinista va tenir lloc en la cinquena edició de L'origen realitzada el 1869, de la qual es varen imprimir 2.000 còpies. Per influència d'Herbert Spencer, sociòleg britànic del XIX, Darwin hi va incloure per primera vegada la desafortunada idea que la selecció natural consisteix en la supervivència dels més aptes (“the survival of the fittest”). Des d'aquest moment la definició de selecció natural es va convertir en una tautologia lògica, ja que si els més aptes són els que sobreviuen i la selecció natural és la supervivència dels més aptes, hem d'inferir que la selecció natural és la supervivència dels supervivents (the survival of the survivors), la qual cosa és com no dir res.

En realitat Darwin no va pensar originàriament la selecció natural en termes absoluts (definibles amb superlatius com “the fittest”) sinó en termes relatius (definibles mitjançant comparatius com “fitter than”). Això és així, senzillament, perquè les condicions ambientals canvien contínuament i per tant els que avui són els millors, en relació a unes particulars condicions espaciotemporals, demà poden passar a ser els pitjors. Per selecció natural no sorgeixen adaptacions òptimes a l'entorn, sinó que tan sols es veuen beneficiats aquells individus, d'entre els disponibles, que en relació a unes pressions selectives concretes compten amb les característiques adequades per sobreviure i reproduir-se millor, sota condicions locals molt concretes (aquí i ara) que són transitòries. Per culpa d'aquest malentès històric es va desenvolupar tot un corrent de pensament filosòficsociològic conegut com “darwinisme social” (el pare del qual és precisament Herbert Spencer) que va portar a justificar nombroses perversions i abusos en qüestions socials tals com el sexisme, el racisme o el nazisme.

En els nostres dies, aquesta errònia concepció del darwinisme (que oblidava el seu caràcter relatiu) continua generant malentesos, fins i tot entre els ecòlegs del segle XXI. Per exemple, com ens recorda Gould, les nostres plantes autòctones no poden considerar-se biològicament millors que les exòtiques, sota cap criteri científic. Les nostres espècies natives varen arribar primer o varen evolucionar aquí (per una sèrie d'accidents històrics encadenats) i varen ser capaces de prosperar, però això no significa que siguin òptimament o globalment les millors per viure en aquestes llars d'entre totes les possibles. Tan sols varen ser “millors que” altres, al seu dia, per durar en aquestes terres, sota unes condicions ecològiques locals particulars que, en certa manera, són producte de les contingències històriques i del caos.

El paisatge ecològic està en realitat ple de buits, de becs adaptatius en termes de Sewall Wright, en els que moltes espècies evolucionades lluny d'aquí poden encaixar millor que cap de les espècies ja presents en el nostre solar. Quina visió tan distinta és aquesta d'aquella que defensa que allò autòcton és millor! Que lluny del rebuig a l'estranger per considerar-lo pitjor! L'única defensa del natiu, que no és poc, ve de la seguretat de saber com es comporten les espècies autòctones, mentre que el comportament de les espècies al·loctones és molt més impredecible. Parafraçant a Gould, emprar plantes autòctones per als jardins de les ciutats mediterrànies no és una reivindicació nacionalista sobre l'“optimització” intrínseca de les lavandes i les farigoles enfront de les plantes foranes. Únicament té l'avantatge pràctic de saber per endavant que les podrem mantenir sanes a baix cost i sense problemes inesperats. Clar que tot això és així si (i només si) admetem que el mecanisme darwinian (l'evolució per selecció natural), desenvolupat en un marc intraespecífic (com a generador d'adaptacions al medi dins les poblacions), és vàlid quan ens movem en àmbits interespecífics.

En conseqüència, en aquest 150 aniversari de la publicació de l'obra magna de la biologia, el millor homenatge que podríem fer-li a Darwin és navegar de tornada a L'Origen i llegir les seves primeres edicions, on un Darwin precipitat però espontani ens va fer arribar les seves idees més lliures del pes que la conservadora societat britànica del XIX faria caure sobre elles posteriorment. I si us plau meditem, abans d'usar-les, sobre com poden de perilloses resultar les paraules: “bo” i “dolent” són categories absolutes molt distintes de les relatives “millor” i “pitjor”, que són àmpliament reversibles enfront dels canvis ambientals que caracteritzen els dinàmics ecosistemes del nostre planeta.

RECULL DE PREMSA

Acompanyem aquest full informatiu amb un recull de premsa, el número 125 dins de la col·lecció, que porta el títol “Queda’t a terra”.

Es tracta d'informacions recollides del diaris El Punt Avui, El País, Diari de Balears i del diari electrònic Vilaweb, publicades entre el 12 i el 15 de juliol d'enguany, relacionades amb la conferència “Decreixement de l'aviació” que es va realitzar a Barcelona.

A continuació reproduïm una informació d'agència publicada a Vilaweb i un fragment d'informació del web d'Ecologistes en acció.

L'aeroport de Barcelona bat al juny el seu rècord d'operacions diàries i passatgers transportats en un sol dia El Prat tanca el mes amb 5,1 milions de passatgers, un 6,2% més que l'any passat

ACN 12.07.2019

Mes de juny rècord a l'aeroport de Barcelona. El 14 de juny les instal·lacions van superar la seva xifra històrica d'operacions diàries, gestionant-ne 1.513, per sobre de les 1.140 del 17 de maig del 2007, i que representava la xifra més alta fins ara.

A més, el divendres 28 de juny es van transportar 186.140 passatgers, batent el rècord de 181.206 del 19 d'agost de l'any passat. En global, l'aeroport de Barcelona ha tancat el mes de juny amb 5.105.755 passatgers, un 6,2% més que el mateix període del 2018. D'aquests, la majoria són passatgers

internacionals (3.789.244), que pugen un 6,3%. Els usuaris nacionals augmenten un 6% fins als 1.312.759.

Una ciutat explotada per la turisticació i el trànsit aeri

28/06/2019

Queda't a terra (Stay Grounded) és una xarxa global per contrarestar l'aviació i s'esforça per un sistema de transport just i sostenible. Està format per més de 120 organitzacions i grups de tot el món.

L'aeroport com a catalitzador del turisme global a Barcelona

El creixement turístic i immobiliari (orientat a la població flotant) de Barcelona dels últims anys no es podria explicar sense el desenvolupament d'un sistema d'infraestructures d'accés globals i regionals, que han permès el moviment de turistes, residents temporals i inversors. L'aviació internacional ha estat determinant per al desenvolupament de Barcelona com una de les principals destinacions turístiques de la perifèria turística mediterrània. Aquest procés ha estat possible gràcies a diversos factors polítics i econòmics: la inversió pública en aeroports i incentius a companyies aèries, la inexistència fiscalitat a l'aviació, i la liberalització del sector aeri i el conseqüent impacte sobre l'abaratiment dels preus dels bitllets i l'increment de connexions europees i internacionals.

El 82 % dels turistes arriba en avió a Barcelona, amb un creixement exponencial del nombre d'arribades internacionals a través d'aquest mitjà, suposa el principal catalitzador del sistema de producció del turisme global. En les últimes dues dècades, s'ha produït un increment de més de 20 milions de viatgers a l'aeroport de Barcelona, que ha facilitat que el turisme hagi crescut un 17 % en els últims cinc anys.

Aquest sistema de mobilitat té fortes implicacions ambientals, ja que s'estima que el transport aeri representa el 75 % de les emissions de carboni del turisme a Barcelona (transport, allotjament i atraccions turístiques) i el 92 % del transport turístic. Un turista que arriba en avió a Barcelona consumeix de mitjana 605,7 kg CO₂ eq, respecte a 52,9 kg CO₂ eq d'un turista que arriba en tren, els vols de llarga distància tenen un impacte molt significatiu, ja que el 25 % dels turistes (

transoceànics) generen el 58,2 % de les emissions de transport associat al turisme a Barcelona.

Així mateix, l'aeroport de Barcelona exerceix un grau d'exposició a la contaminació ambiental elevada a moltes persones residents de Castelldefels, el Prat i Gavà. La contaminació acústica dels aeroports ha estat reconeguda per l'OMS com un problema greu de salut pública, que pot generar impactes sobre pèrdua d'audició, problemes de comunicació, aprenentatge, trastorns del son i problemes cardiovasculars, efectes sobre el rendiment i la salut mental.

© Prou Soroll

En base a les previsions de la ICAO sobre el creixement de l'aviació internacional per a les pròximes dècades, molts governs justifiquen la construcció de nous aeroports, terminals, o extensió de pistes i terminals. El Ministeri de Foment del Govern d'Espanya i AENA planegen l'expansió de l'aeroport de Barcelona per acollir una demanda de més 25 milions de passatgers extra amb una capacitat de 70 milions. Una operació que inclouria a l'Aeroport de Girona-Costa Brava.

L'ampliació d'aquesta infraestructura, juntament amb l'increment del port de creuers, aprofundirà encara més en el desequilibri entre explotació turística de la ciutat i vida residencial, que ja a hores d'ara i des de fa temps se salda amb l'expulsió de la segona per l'acció de la primera. Així mateix, la contribució del turisme i el transport aeri a la crisi climàtica seria nefasta.

El recent Pla d'estratègia de màrqueting turístic, impulsat per Turisme de Barcelona per encàrrec de l'Ajuntament, ve a complementar territorialment el creixement turístic desmesurat que projecta l'ampliació infraestructural. Sempre amb la fal·laç promesa de desconcentrar el turisme per reduir els seus impactes, s'amplia el territori afectat per seguir creixent en zones ja turistitzades i inicia el procés en altres encara no explotades. Després de la generalització del problema des del centre a la major part dels barris, ara defineixen com a destinació turística ja no la ciutat sinó la demarcació de Barcelona, desbordant els seus límits municipals. Si el turisme i la turistització es basen essencialment en territori i mobilitat, el creixement infraestructural s'alia com per casualitat amb aquesta extensió del camp de batalla.

La gestió de les portes d'accés a Barcelona està tutelada pel govern estatal, on l'Ajuntament de Barcelona té un poder de negociació residual, de manera que el futur de l'aviació i de la convivència urbana queda lluny de la influència de la població de Barcelona.

Davant d'aquest diagnòstic, els moviments socials reclamem el Decreixement turístic i de l'aviació!

18è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Les últimes solucions, de març fins el mes de juny, eren les següents:

Foto nº 5:	<i>Emberiza schoeniclus</i> Reed Bunting
Foto nº 6:	<i>Calidris alba</i> Sanderling
Foto nº 7:	<i>Lymnocyptes minimus</i> Jack Snipe
Foto nº 8:	<i>Anthus spinoletta</i> Water Pipit
Foto nº 9:	<i>Dendrocopos minor</i> Lesser Spotted Woodpecker
Foto nº 10:	<i>Circus cyaneus</i> Hen Harrier
Foto nº 11:	<i>Numenius phaeopus</i> Whimbrel
Foto nº 12:	<i>Sylvia conspicillata</i> Spectacled Warbler

Repicalons Escribano Palustre
Territ de tres dits Correlimos Tridáctilo
Becadell sord Agachadiza Chica
Grasset de muntanya Bisbita Alpino
Picot garser petit Pico menor
Arpella pàl·lida Aguilucho Pálido
Pòlit cantaire Zarapito Trinidador
Tallarol trencamates Curruca Tomillera

Aquestes eren les dues fotografies del concurs corresponents al mes de juny, i, a sota, el text de Sergi Sales, amb les solucions.

Les solucions:

Aquest mes n'hi havia una de ben difícil, però alguns de vosaltres l'heu encertat!
Era obligatori per poder començar a marcar diferències entre vosaltres.

Pòlit cantaire (*Numenius phaeopus*) - Delta de l'Ebre- Aquesta foto no ha donat masses mals de cap.

Tallarol trencamates (*Sylvia conspicillata*): Monegros- Evidentment, és difícil, però han d'anar sortint fotos com aquesta...

Una vegada saps la solució és fàcil veure el cap gris, contrastant amb la gola blanca, potes ataronjades i sobretot la cua allargada amb les plomes externes blanques. Aquest fet et permet emprar la possibilitat del sp ja que seria força complicat separar-la de la tallareta vulgar, però almenys t'assegura 1 punt.

Sergi Sales

CLASSIFICACIÓ DEL 18è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ D'AUS

Publiquem ara la classificació del 18è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus, comptant la puntuació corresponent a les dotze fotografies, dels mesos de gener a juny, i de la primera prova extra, en cas d'empat, per ordre temporal de les respostes donades.

24,9 PUNTS:	Marc Pérez
23,5 PUNTS:	Enric Morera
23,2 PUNTS:	Núria Rodríguez
23,1 PUNTS:	Tomás Blasco
21,7 PUNTS:	Jaroa López
21,5 PUNTS:	Francesc Capdevila
21,4 PUNTS:	Pep Domènech
21,1 PUNTS:	Lluís Estrada
19,7 PUNTS:	Victor Iglesias
19,1 PUNTS:	Bet Mejan Montse Puig
17,3 PUNTS:	Vicenç Roig
6 PUNTS:	Sandra Morujo

Una part dels concursants en la prova final del 2012.

Aquestes dues fotografies següents són les corresponents al mes de juliol.

En Sergi Sales va enviar la segona prova extra l'11 de juliol. A continuació reproduïm el text del correu electrònic.

Per fi la 2a prova extra.

És un pw, ho he enviat en dos formats diferents per si teniu problemes amb cap d'ells.

Són 4 diapositives de 4 llocs de Catalunya, només cal tancar els ulls i escoltar.

A cada espai surten 4 cants, 3 d'espècies típiques d'aquest hàbitat i una que es trampa, cal identificar-lo encara que no té res a veure amb l'hàbitat de la foto.

Puntuació:

**espècie "normal" encertada - 0,1 punts*

** espècie trampa encertada - 0,2 punts*

Es pot sumar un total de 2 punts en aquesta prova extra.

Molta sort a tothom.

Podeu demanar de participar en el concurs a salessergi@gmail.com

OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES

Aquestes són les observacions del juliol del 2019 de les quals hem rebut comunicació.

Dins Natusera hi ha el projecte "Observacions ornitològiques ANT" amb més observacions ornitològiques del municipi de Torrelles de Llobregat. S'hi pot accedir des del web de l'ANT o a l'adreça <https://natusfera.gbif.es/projects/observacions-ornitologiques-ant>

Corb (*Corvus corax*) (5 ex.) + **Xoriguer** (*Falco tinnunculus*) (1 ex.) observats a la pedrera de can Gallina .

Diumenge, 28 de juliol del 2019, a les 21,15 hores.

Observador: Vicenç Roig

Xot (*Otus scops*) (1 ex.) escoltat a la plaça de l'Església.

Divendres, 26 de juliol del 2019, a les 23,55 hores.

Observador: Vicenç Roig

Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*) (1 ex.) sentit a can Casanoves.

Diumenge, 21 de juliol del 2019, a les 21,50 hores.

Observador: Vicenç Roig

Polla d'aigua (*Gallinula chloropus*) (1 ex.) observat a la passera de can Gallina.

Diumenge, 21 de juliol del 2019, a les 21,30 hores.

Observador: Vicenç Roig

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (1 ex) observat en una torre elèctrica del Montpedrós.

Diumenge, 21 de juliol del 2019, a les 21,15 hores.

Observador: Vicenç Roig

Corb (*Corvus corax*) (8 ex.) observats en una torre elèctrica a les Rovires.

Diumenge, 21 de juliol del 2019, a les 20,55 hores.

Observador: Vicenç Roig

Bosqueta vulgar (*Hippolais polyglotta*) (2 ex.) observats a les Rovires.

Diumenge, 21 de juliol del 2019, a les 20,45 hores.

Observador: Vicenç Roig

Duc (*Bubo bubo*) (1 ex.) sentit cap al mas Segarra.

Diumenge, 21 de juliol del 2019, a les 5,50 hores.

Observador: Vicenç Roig

Cuereta torrentera (*Motacilla cinerea*) (2 ex.) observats a la riera a can Gallina.

Diumenge, 14 de juliol del 2019, a les 21,05 hores.

Observador: Vicenç Roig

Polla d'aigua (*Gallinula chloropus*) (1 jove) observat a la passera de can Gallina.

Diumenge, 14 de juliol del 2019, a les 21 hores.

Observador: Vicenç Roig

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (1 ex) observat a can Balasc de baix.

Diumenge, 14 de juliol del 2019, a les 18,30 hores.

Observador: Vicenç Roig

Falciot negre (*Apus apus*) (20 ex) observats i fotografiat un exemplar a can Mas.

Diumenge, 14 de juliol del 2019, a les 15,58 hores.

Observadora: Neus Planas

Gaig (*Garrulus glandarius*) (1 ex) fotografiat a can Mas.

Diumenge, 14 de juliol del 2019, a les 8,13 hores.

Observadora: Neus Planas

Corb (*Corvus corax*) (2 adults + 4 joves) observats a la pedrera de can Gallina.

Diumenge, 7 de juliol del 2019, a les 19,55 hores.

Observador: Vicenç Roig

Àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*) (2 ex) observats volant des de can Mas.

Dimecres, 3 de juliol del 2019, a les 11,26 hores.

Observador: Tomás Blasco

Puput (*Upupa epops*) (1 ex) observat en una teulada del c. Frederic Coromines.

Dimecres, 3 de juliol del 2019, a les 7,55 hores.

Observador: Vicenç Roig

Aligot comú (*Buteo buteo*) (1 ex) observat al camí del raval Pedró.

Dimarts, 2 de juliol del 2019, a les 9,33 hores.

Observadora: Neus Planas

Oriol (*Oriolus oriolus*) (1 ex) amb gravació de veu al camí de can Riera.

Dimarts, 2 de juliol del 2019, a les 9,32 hores.

Observadora: Neus Planas

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (1 ex) amb gravació de veu.

Dimarts, 2 de juliol del 2019, a les 9,31 hores.

Observadora: Neus Planas

PRIMERES OBSERVACIONS D'ÀUS ESTIVALS DEL 2019

Com cada any publiquem el recull de les primeres observacions d'espècies d'aus estivals i migradores.

Els observadors que han aportat dades personals són: Tomás Blasco (TBM), Pep Domènech (PDLL), Juan Mora (JMM), Vicenç Roig (VRV) i Rosa Simon (RSJ).

Les observacions fetes durant la marató ornitològica del dissabte, 27 d'abril, són de Tomás Blasco, Pep Domènech, Rosa Simon, Neus Planas, Àlex Boada, Àngels Casas (Grup A), Juan Mora, Vicenç Roig, Luz Balado, Ferran Alves, Alfons Bech i Adolf Perez (Grup B), els participants en l'edició d'enguany.

Des del grup d'ornitologia agraïm totes les comunicacions rebudes.

Espècie	Nom comú	Lloc	Observadors	Data	Hora
<i>Delichon urbica</i>	Oreneta cuablanca	Rectoria	VRV	22/2	18,00
<i>Hirundo rustica</i>	Oreneta vulgar	serra de can Ros	TBM	8/3	10,20
<i>Jynx torquilla</i>	Colltort	can Sostres	VRV	17/3	7,30
<i>Hirundo rustica</i>	Oreneta vulgar	casç urbà	VRV	21/3	8,45
<i>Jynx torquilla</i>	Colltort	can Sostres	PDLL	23/3	9,00
<i>Hirundo rustica</i>	Oreneta vulgar	c. Martí Mas	RSJ	25/3	9,50
<i>Jynx torquilla</i>	Colltort	Cooperativa agr.	RSJ	26/3	11,10
<i>Apus melba</i>	Ballester	c. Sant Pau	VRV	27/3	7,45
<i>Apus melba</i>	Ballester	casç urbà	RSJ	29/3	18,15
<i>Jynx torquilla</i>	Colltort	can Roig	TBM	31/3	11,10
<i>Phylloscopus bonelli</i>	Mosquiter pàl·lid	Montpedrós	TBM	31/3	13,11
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Cotxa cua-roja	horts font Cucut	VRV	31/3	17,15
<i>Apus melba</i>	Ballester	can Sostres	TBM	1/4	20,15
<i>Otus scops</i>	Xot	pl. Església	VRV	5/4	5,15
<i>Merops apiaster</i>	Abellerol	cal Canut	VRV	5/4	14,30
<i>Phylloscopus bonelli</i>	Mosquiter pàl·lid	serra can Valent	TBM	7/4	11,25
<i>Phylloscopus bonelli</i>	Mosquiter pàl·lid	penyes can Mas	TBM/RSJ/VRV	8/4	11,00
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	Torrelletes	RSJ	11/4	10,00
<i>Otus scops</i>	Xot	casç urbà	RSJ	13/4	4,00
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	can Mas	JMM	14/4	10,30
<i>Cuculus canorus</i>	Cucut	can Mas	JMM	14/4	11,00
<i>Jynx torquilla</i>	Colltort	can Mas	JMM	14/4	11,00
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	font del Cucut	VRV	14/4	17,00
<i>Apus apus</i>	Falciot negre	pl. Església	VRV	14/4	20,00
<i>Oriolus oriolus</i>	Oriol	raval Roig	VRV	19/4	7,45
<i>Saxicola rubetra</i>	Bitxac rorenc	can Gallina	VRV	19/4	9,40
<i>Sylvia communis</i>	Tallareta vulgar	can Gallina	VRV	19/4	9,40
<i>Muscicapa striata</i>	Papamosques gris	can Reinal	JMM	19/4	17,30
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Mastegatxes	can Güell	JMM	19/4	16,30
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Mosquiter xiulaire	can Güell	JMM	19/4	16,30
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	can Roig	TBM	21/4	9,18
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Mastegatxes	can Balasc de baix	TBM	21/4	9,34
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Mosquiter xiulaire	camí dels escolars	VRV	21/4	16,00
<i>Muscicapa striata</i>	Papamosques gris	can Balasc de baix	VRV	21/4	16,30
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Mastegatxes	les Rovires	VRV	21/4	18,00
<i>Anthus trivialis</i>	Piula dels arbres	les Rovires	VRV	21/4	18,15
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Mosquiter de passa	can Güell	JMM	21/4	18,30
<i>Apus apus</i>	Falciot negre	can Roig	TBM	22/4	18,37
<i>Streptopelia turtur</i>	Tórtora		marató/grup A	27/4	
<i>Oriolus oriolus</i>	Oriol		marató/grup A	27/4	
<i>Lanius senator</i>	Capsigrany		marató/grup B	27/4	
<i>Otus scops</i>	Xot		marató/grup A	27/4	
<i>Hippolais polyglotta</i>	Bosqueta vulgar		marató/grup B	27/4	
<i>Phylloscopus bonelli</i>	Mosquiter pàl·lid		marató	27/4	
<i>Merops apiaster</i>	Abellerol		marató/grup A	27/4	
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Mastegatxes		marató	27/4	
<i>Streptopelia turtur</i>	Tórtora	can Gallina	VRV	28/4	16,30
<i>Hippolais polyglotta</i>	Bosqueta vulgar	can Gallina	VRV	5/5	19,10
<i>Sylvia cantillans</i>	Tallarol de garriga	can Nicolau	TBM	6/5	9,35
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Enganyapastors	celler del Térmens	VRV	26/5	21,20

10è CONCURS DE FOTOGRAFIA NATURALISTA TORRELENC

L'ANT organitza, cada dos anys, el concurs de fotografia naturalista torrellenc. Enguany, coincidint amb la Festa Major de Sant Martí es realitzarà la desena edició i s'ha renovat de forma que caldrà presentar les fotografies en format digital.

A continuació reproduïm les bases amb prou antelació per poder presentar les fotografies a la primera quinzena d'octubre.

BASES

OBRES: Màxim 2 fotografies per apartat i autor/a.

MIDES I PRESENTACIÓ: En format digital JPG, amb un mínim de 1200 píxels en el seu costat major, amb una mida màxima d'arxiu de 10 MB.

LLIURAMENT: Per correu electrònic a l'adreça **ant.laformiga@gmail.com**. Cal posar com a assumpte o tema **Concurs de fotografia naturalista**. Al text cal posar el títol de la fotografia i el nom de l'autor.

JURAT: Estarà format per persones enteses en fotografia i natura.

EXPOSICIÓ: Les fotografies seleccionades s'exposaran a la sala d'exposicions de la Biblioteca Pompeu Fabra.

CALENDARI

DATA D'ADMISSIÓ: A partir de l'1 d'octubre i fins el dimarts, 15 d'octubre del 2019.

PRESELECCIÓ: Dilluns, 21 d'octubre del 2019.

REUNIÓ DEL JURAT: Dilluns, 4 de novembre.

LLIURAMENT DELS PREMIS: El dijous, 7 de novembre del 2019, a les 20,30 hores, a la Biblioteca Pompeu Fabra.

EXPOSICIÓ: Del 8 al 25 de novembre del 2019, a la Biblioteca Pompeu Fabra.

PREMIS

APARTAT FAUNA:	1r. Premi 60 € - 2n. Premi 30 €
APARTAT FLORA:	1r. Premi 60 € - 2n. Premi 30 €
APARTAT PAISATGE:	1r. Premi 60 € - 2n. Premi 30 €

NOTES

No estan permeses manipulacions que suposin alteració de la informació visual registrada originàriament per l'objectiu de la càmera i que recull el suport; és a dir, afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge. S'accepta convertir de color en blanc i negre, enquadrar o retallar una part de la imatge o filtrar-les.

L'organització farà imprimir les 6 fotografies seleccionades de cada apartat.

Cada persona concursant tindrà dret a un sol premi per apartat.

Les obres premiades i seleccionades de cada apartat, després de l'exposició, seran dipositades a l'arxiu de l'ANT i podran ser publicades per la nostra entitat.

L'organització es reserva el dret de suspendre el concurs si no es presenten un mínim de fotografies.

Els premis, a judici del jurat, podran declarar-se deserts.

En l'apartat de fauna no s'admeten fotografies de nius, polls i/o animals en captivitat.

Totes les fotografies han de ser realitzades a l'àmbit local de Torrelles de Llobregat.

El fet de participar en aquest concurs suposa l'acceptació d'aquesta normativa i de les bases.

Organitzat per l'

REGULARITZACIÓ DE FAUNA EXÒTICA

Ens fem ressò d'una informació del butlletí de medi ambient de l'obertura del període per regularitzar la propietat d'exemplars de fauna exòtica invasora adquirida abans del 31 de març del 2019.

5 juliol 2019

Habilitat el procediment per a regularitzar la tinença de noves espècies exòtiques invasores

de porcs vietnamites, pitons reials, tortugues de la península i varans de la sabana adquirits abans del 31 de març de 2019 podran mantenir-los, i informar la Generalitat de la seva tinença abans del 2022

Segons un estudi del Departament d'Agricultura, Catalunya té entre 500 i 1000 vietnamites vivint en estat salvatge, una espècie que s'hibrida amb porcs senglars i genera danys a l'agricultura i accidents de trànsit

Es tracta d'espècies incloses recentment al Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores, que caldrà xipar, esterilitzar, vacunar o portar a un centre de fauna de la Generalitat o a un santuari privat

El Departament de Territori i Sostenibilitat ha habilitat el procediment per a regularitzar la tinença de les noves espècies incloses al Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores des de finals de març. Concretament, aquest requeriment afecta propietaris d'espècies que fins ara es podien considerar animals de companyia, com ara porcs vietnamites (*Sus scrofa*), pitons reials (*Python regius*), tortugues de la península (*Pseudemys peninsularis*) o varans de la sabana (*Varanus exanthematicus*).

En aquest sentit, qui hagi adquirit animals d'aquestes espècies abans del 31 de març de 2019, els podran mantenir com a animals de companyia, sempre que compleixin una sèrie de requisits. Així, hauran d'informar de la seva tinença al Departament de Territori i Sostenibilitat mitjançant una declaració oficial abans del 1 de gener de 2022. En aquest cas, el propietari haurà de marcar els animals amb un microxip,

per al seu registre i identificació. A més, amb els porcs vietnamites, caldrà també acreditar l'esterilització de l'animal, la vacunació contra la malaltia d'Aujeszky, i la comunicació de la seva identificació i registre al Registre general d'animals de companyia (ANICOM). Finalment, els nuclis zoològics amb més de dos porcs vietnamites hauran de dur a terme un control serològic anual de malaltia d'Aujeszky (gE), brucel·losi porcina, pesta porcina africana (PPA) i pesta porcina clàssica (PPC).

El Col·legi Oficial de Veterinaris de cada demarcació facilitarà els interessats els centres veterinaris disponibles per a dur a terme la identificació, esterilització i vacunació d'aquests animals.

Tanmateix, els particulars que ho desitgin també podran adreçar aquests animals a un centre de fauna de la Generalitat o un santuari privat, perquè se'n facin càrrec.

Tinença excepcional per a investigació

D'altra banda, la tinença excepcional d'aquestes espècies amb finalitats d'investigació, salut i seguretat, i les actuacions de control d'espècies exòtiques invasores s'haurà d'autoritzar mitjançant aquest formulari. Els interessats hauran d'adjuntar una memòria del projecte o actuació, així com un informe dels resultats obtinguts o actuacions realitzades i trametre'l a la bústia específica especiesinvasores.tes@gencat.cat.

Més de 600 porcs vietnamites

En el cas concret dels porc vietnamita, un estudi encarregat pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació en el marc del Pla de prevenció dels danys i els riscos originats per la fauna cinegètica estableix que són més de 600 els porcs vietnamites i els seus híbrids vivint al medi natural a Catalunya.

Aquest treball, que ha comptat amb la col·laboració de la Fundació Daina, mostra una concentració dels exemplars a la Regió Metropolitana de Barcelona. En el medi natural, aquests animals produeixen problemes derivats de la seva hibridació amb el porc senglar, l'increment dels danys a l'agricultura i els accidents de trànsit.

L'objectiu principal del projecte és informar la societat sobre la problemàtica que originen aquests animals i demanar la seva coresponsabilitat per a fer front a aquest problema. L'actuació ciutadana és una de les principals formes d'evitar el comerç i adquisició d'exemplars d'aquesta espècie i que siguin alliberats al medi.

El treball pretén evitar que la fertilitat del senglar s'incrementi producte de la hibridació i detectar males pràctiques en relació a la tinença de porcs vietnamites que puguin escapar-se o accedir al medi. També busca conservar la puresa d'una espècie autòctona, el senglar (*Sus scrofa*), pròpia de Catalunya, tal i com preveu la legislació vigent i el coneixement científic.

L'origen del problema se situa en la moda de tenir porcs vietnamites i altres races de porc com a animals de companyia, fins i tot en pisos sense pati, jardí o terrassa. Quant els animals són molestos, sovint s'alliberen al bosc, o es lliuren a nuclis zoològics o altres instal·lacions no registrades. Amb certa freqüència sense tanques o amb tancaments deficients, acaben finalment també al bosc.

Un 72% són porcs vietnamites híbrids en la majoria de comarques

Entre els anys 2010 i 2017 s'ha recopilat informació sobre 681 porcs vietnamites o híbrids a Catalunya. La majoria dels exemplars observats eren híbrids (72%) i la resta (28%), porcs vietnamites purs. Els porcs vietnamites i els seus híbrids s'han localitzat a pràcticament tota Catalunya. Les úniques comarques sense cap dada han estat l'Alta Ribagorça, els Pallars Sobirà, i l'Alt Urgell, que són també les menys poblades.

La major part dels porcs s'han localitzat a les regions metropolitanes al voltant de les grans ciutats, en l'àmbit litoral i prelitoral.

Per demarcacions: La de Barcelona aplega el 59% dels exemplars, seguida de Girona (14%), Lleida (10%) i Tarragona (9%), i ja més lluny la Catalunya central (5%) i les Terres de l'Ebre (3%).

Per comarques: Tres comarques, el Vallès oriental, el Vallès occidental, el Baix Llobregat apleguen un de cada dos porcs vietnamites o els seus híbrids ensalvatgits (47% dels exemplars de Catalunya). Comarques com el Maresme, la Selva, l'Alt Empordà, el Segrià o les Garrigues, concentren més de 6 grups detectats en cada cas, amb 3 - 6 % dels exemplars trobats a Catalunya.

Actualment, tot i que no hi ha un cens de camp, podem estimar en uns de 500 - 1000 els exemplars purs o híbrids de porc vietnamita i de porc domèstic presents al medi natural a Catalunya. És, doncs, un risc important, degut a què amb la hibridació incrementen el nombre de porcell per femella, els porcs vietnamites encara s'apropen més als humans i les seves activitats, els riscos sanitaris s'incrementen més per aquestes raons, i també els d'accident de trànsit i els danys a l'agricultura.

Un projecte amb un origen

El treball és fruit d'una col·laboració entre el Departament d'Agricultura i la Fundació Daina (FD), i hi ha participat, tot aportant informació, el Departament de Territori i Sostenibilitat, el Departament d'Ensenyament, la Federació de Municipis de Catalunya, l'Associació de Municipis de Catalunya, diferents cossos de seguretat, la Federació Catalana de Caça, entitats de protecció dels animals, l'empresa Minuartia, clíniques veterinares d'animals exòtics, centres d'ensenyament i granges escola, altres nuclis zoològics, entre d'altres.

La Fundació Daina compta amb un equip d'experiència i una visió especialitzada així com la possibilitat d'accedir a un tipus d'informació més present en l'àmbit de les persones i entitats preocupades per la protecció dels drets dels animals.

FRINGÍL · LIDS

Ens fem ressò de la informació del butlletí de medi ambient sobre la preparació d'una nova regulació de la tinença i cria en captivitat de les espècies de fringíl·lids destinades a cant: verdum, cadenera, passerell i pinsà.

Dimarts, 18 de juny de 2019

El Govern obre la consulta prèvia per elaborar un nou decret sobre la tinença i la cria en captivitat d'ocells fringíl·lids destinats a concursos de cant

El nou decret esmenarà l'actual manca de regulació aplicable als ocells fringíl·lids de les espècies verdum, cadenera, passerell comú i pinsà comú que actualment romanen en captivitat i als que neixen fruit de la cria en captivitat, derivada de la finalització de la vigència del Decret 139/2014

El Govern ha obert la consulta prèvia a l'elaboració del Projecte de decret sobre la tinença i la cria en captivitat d'ocells fringíl·lids adreçada a l'activitat tradicional de concursos de cant.

L'objectiu és resoldre l'actual manca de regulació, atès que el Decret 139/2014, de 14 d'octubre, que regulava aquest aspecte va exhaurir la seva vigència el passat 31 de desembre de 2018. Concretament, respecte de les espècies verdum, cadenera, passerell comú i pinsà comú que actualment romanen en captivitat i als que neixen fruit de la cria en captivitat. Mentrestant, la normativa europea (Directiva 2009/147/CE, relativa a la conservació de les aus salvatges) i la normativa estatal (Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat), estableixen les mesures genèriques necessàries per garantir la conservació de la biodiversitat que viu en estat salvatge i, específicament, prohibeix donar mort, danyar, molestar o inquietar intencionadament els animals salvatges.

El futur decret afectarà tant les persones membres de les societats ocellaires federades que actualment disposen d'ocells fringíl·lids i participen en concursos de cant, com els futurs posseïdors i futurs criadors d'aquestes espècies per destinar-los a participar en les activitats tradicionals relacionades amb el cant. En darrer terme, es preveu que també pugui afectar les federacions que integren societats ocellaires, en tant que puguin col·laborar en el control de la cria en captivitat d'aquests ocells.

La Directiva d'aus estableix, com a norma general, la prohibició de matar i de capturar tot tipus d'ocells salvatges (article 5). Tanmateix, preveu, com a excepció, la possibilitat de capturar, en condicions estrictament controlades i de manera selectiva, petites quantitats d'ocells, quan no hagi una altra solució satisfactòria (article 9.1.c). Per als ocells fringíl·lids, però, no preveu aquesta possibilitat, i sí aposta per la cria en captivitat. Catalunya no autoritza captures d'ocells fringíl·lids a la natura des del 2016 i persegueix i sanciona la captura furtiva, d'acord amb la normativa vigent.

FAUNA MORTA

Neus Planas ens ha fet arribar una foto de poll mort d'Abellerol (*Merops apiaster*), encara no plomat del tot, trobat al camí de Can Reinal, el divendres, 19 de juliol.

Informa Isabel Mora, autora de la fotografia, que l'exemplar mort era a sota del forat del niu, al talús del camí. És possible que aquest exemplar no hagi prosperat per la posició del niu, en un camí molt freqüentat.

Des del grup d'ornitologia i de la junta de l'ANT s'agraeix la comunicació de tots els exemplars morts observats en el nostre entorn. Ens ajuda a conèixer millor el medi ambient.

Del 2 al 16 de novembre del 2012, va estar oberta al públic, a la Biblioteca Municipal Pompeu Fabra, l'exposició "Fauna en perill. Ho podem evitar?".

Es tractava d'una exposició fotogràfica sobre la fauna salvatge morta accidentalment, en la majoria de casos pel factor humà, en el nostre entorn. Estava basada en la recopilació de la informació publicada en el nostre full informatiu sobre totes les observacions de fauna salvatge morta per atropellament, la majoria, i també per electrocució, col·lisió, ofegament, caça il·legal, per animals domèstics, ...

Aprofitant el treball col·lectiu fet per a aquesta exposició pels membres del grup d'ornitologia i amb l'aportació de fotografies d'altres persones, es van recollir tots els materials utilitzats per realitzar un document, dins la Col·lecció Documents d'ant, amb el nº 128.

En total es referenciaven un total de 80 comunicacions rebudes, agrupades pel tipus d'incidència produïda i amb la seva situació sobre un mapa.

És un exemple de com donant continuïtat a les petites aportacions, només informant de les observacions de la natura del nostre entorn, la nostra entitat pot fer servei. Aquest recull d'observacions ens permet disposar de més coneixement de la fauna que ens envolta i dels problemes que li comporta la humanització del medi natural i, alhora, pot conscienciar a la gent i a les administracions.

EXTINCIÓ D'ESPÈCIES

Des de fa anys els científics alerten sobre l'acceleració que es produeix actualment en la desaparició d'espècies. Tot i que encara hi ha un gran nombre d'espècies d'éssers vius per descobrir, els informes avaluen que s'ha incrementat la velocitat en la destrucció de les espècies.

Reproduïm una informació del butlletí de medi ambient.

Divendres, 21 de juny de 2019

La destrucció d'espècies assoleix velocitats rècord sense precedents en tota la història

Després de la publicació del darrer informe d'avaluació global de la Plataforma Intergovernamental de Nacions Unides sobre Biodiversitat i Serveis Ecosistèmics, la Generalitat, el CREAM i el Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya organitzen una jornada per debatre l'abast d'aquesta pèrdua a Catalunya

Foto de l'acte

La destrucció d'espècies a nivell global està assolint una velocitat mai vista en tota la història de la humanitat, segons dades del darrer informe d'avaluació global de la Plataforma Intergovernamental sobre Biodiversitat i Serveis Ecosistèmics (IPBES) que depèn de Nacions Unides. El document, que es va presentar pel maig a París, s'ha presentat avui per primera vegada a Catalunya, en una jornada organitzada pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS), el Departament de Territori i Sostenibilitat, el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i el Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC), amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans.

“Ens estem quedant sols?” és la pregunta que dona nom a la trobada d'especialistes celebrada aquest divendres a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans. El director del CADS, Arnau Queralt, i el director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural, Ferran Miralles, han estat els encarregats d'inaugurar l'acte, que ha servit per a difondre i debatre els resultats d'aquest informe, elaborat durant tres anys per 145 experts de 50 països.

Queralt ha defensat que cal “donar transversalitat total al concepte de sostenibilitat”. Per la seva banda, Miralles ha recalcat que “la biodiversitat és el suport de tots els sistemes ecosistèmics, i la seva pèrdua és un gran problema, tant o més important que el canvi climàtic”. A nivell de Catalunya, ha explicat que el principal repte és que “tenim molta informació, però la tenim dispersa, ens cal posar-la en ordre, veure quines mancances tenim, i convertir-la en coneixement”.

Segons l'IPBES, prop d'un milió d'espècies es troben amenaçades d'extinció, la qual cosa també amenaça l'economia i la societat de molts països del món. L'informe també apunta la necessitat de fer canvis urgents i profunds a nivell econòmic, social, polític i tecnològic per tal de revertir la tendència actual, que és del tot insostenible.

La presentació de l'informe ha anat a càrrec de Lluís Brotons, científic titular del CSIC a la unitat mixta InForest (CTFC-CREAM) i observador a l'IPBES. Brotons ha destacat que “es tracta de la imatge més representativa de l'estat actual i dels lligams entre la natura i les societats humanes que mai s'ha generat”, i que cal actuar “de manera coordinada i integrada entre sectors, i adreçar les arrels de les causes de la pèrdua de biodiversitat”.

La situació a Catalunya

Durant la jornada s'ha presentat una panoràmica de la situació actual a Catalunya, de la mà de Sergi Herrando, director científic de l'Institut Català d'Ornitologia i investigador associat al CREAM, que ha abordat l'estat de conservació de la biodiversitat a Catalunya.

Catalunya no s'escapa de la tendència mundial de pèrdua de capital natural. El càlcul del “Living Planet Index” al nostre país –que és un indicador adoptat pel Conveni sobre la Diversitat Biològica i els Objectius d'Aichi– evidencia una greu tendència regressiva. L'indicador posa de manifest que, durant el període 2002-2016, les poblacions de les 258 espècies de vertebrats i invertebrats objecte de seguiment, han caigut un 22%.

Per la seva banda, Unai Pascual, professor Ikerbasque al Centre per al Canvi Climàtic del País Basc i el Centre pel Desenvolupament i el Medi Ambient de Suïssa, ha centrat la seva intervenció en el pes dels serveis ecosistèmics en el context socioeconòmic. “Aquest informe no és només de medi ambient: la importància social i econòmica de les seves conclusions és enorme”, ha recalcat Pascual.

Cal tenir en compte que la pèrdua de biodiversitat, de capital natural i de les funcions ecològiques essencials, és quelcom que pot afectar fortament el nostre desenvolupament i la nostra qualitat de vida. I això és així perquè la biodiversitat està en la base de tots els serveis ecosistèmics que la natura presta a la nostra societat.

Finalment, persones expertes de diversos àmbits han participat en dues taules de debat, per analitzar on cal concentrar els esforços de recerca i coneixement per aturar la pèrdua de biodiversitat, i com donar respostes que permetin revertir aquesta tendència negativa.

Les intervencions constaten la urgència de pactar quins són els elements claus que cal monitoritzar i d'establir una agenda compartida de recerca i seguiment que permeti alinear esforços i optimitzar els recursos disponibles. I posen de manifest la necessitat de posar recursos suficients per poder desplegar l'estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya que el Govern va aprovar el juliol de l'any passat, ara farà un any.

Segons el butlletí de medi ambient nº 469, del 16 de juliol, a l'abril de l'any 2019, hi ha 518 Estacions Depuradores d'Aigües Residuals en funcionament a Catalunya. Reproduïm la informació esmentada.

Estacions depuradores d'aigua residual

El Pla de Sanejament de Catalunya inclou 518 depuradores (abril 2019) que sanegen el 97% de la població catalana, cosa que ha permès millorar de manera exponencial la qualitat de l'aigua en els últims 30 anys. Aquestes estacions tracten anualment gairebé 700 hm³ d'aigua.

Les depuradores formen part del sistema de sanejament en alta, juntament amb les estacions de bombament, els col·lectors i els emissaris submarins.

La seva tipologia varia en funció de diferents paràmetres com la població servida, el component industrial dels abocaments que rep, els límits d'abocament autoritzats o la ubicació.

A dia d'avui podem dir que totes les estacions de depuració d'aigües residuals urbanes en servei a Catalunya són biològiques que poden ser de diferents tipologies i sistemes de tractament existents.

Totes elles tenen en comú l'objectiu d'eliminació de la càrrega contaminant continguda a l'aigua residual entrant, per reduir la presència de matèria orgànica i sòlids en suspensió, algunes disposen també de requeriments més restrictius i eliminen, a més, nitrogen i fòsfor. Una primera classificació separaria els tractaments entre sistemes extensius i intensius.

Els sistemes extensius

Reben el nom d'extensius pel fet de tenir unes necessitats d'espai d'implantació superior als sistemes intensius més mecanitzats. Aquesta necessitat ve del fet d'intentar replicar en aquestes EDAR els sistemes de depuració natural que trobaríem en el medi.

Els sistemes més comuns són els llacunes de làmina lliure, els de flux subsuperficial (l'aigua no és visible) on l'aigua circula a través d'un llit de grava que serveix alhora de substrat de creixement de plantes lacustres, llits de torba i infiltracions-percolacions.

Segui quina sigui la seva configuració, és imprescindible una mínima protecció que consisteix en un tamisat previ seguida d'una decantació en forma de fossa sèptica o tanc Imhoff.

Aquests sistemes són usats sovint quan cal eliminar matèria orgànica i sòlids i els requeriments d'eliminació de nutrients no són molt restrictius. Són especialment adequats per a poblacions petites sense abocaments industrials.

Aquests sistemes presenten pocs requeriments tècnics per a la seva gestió i poden ser operats per personal amb poca especialització.

Finalment, indicar que aquests sistemes també presenten una baixa petjada de carboni pels seus mínims requeriments energètics.

Els sistemes intensius

Aquests sistemes intensius redueixen l'espai d'implantació usant sistemes altament mecanitzats i, per això, amb elevats consums energètics.

En general, els sistemes de tractament biològics disposen d'un pretractament per a l'eliminació de sòlids i greixos, en alguns casos podem trobar la presència d'un decantador primari. Fins aquí utilitzem sistemes físico-químics de tractament.

Per aconseguir els objectius de qualitat necessari d'eliminació de càrrega orgànica i sòlids hem de passar al reactor biològic on amb l'aportació d'oxigen amb mitjans mecànics es degrada la major part de la matèria orgànica existent.

Finalment, cal separar l'aigua tractada dels microorganismes responsables de la depuració. Per aquest motiu el sistema disposa d'un decantador secundari per a la decantació dels sòlids en suspensió i el seu retorn al reactor biològic

Associat a la línia d'aigües que hem explicat es troba, en general en tots els casos, la línia de tractament de fangs. Aquesta fa possible que els fangs resultants del procés puguin ser tractats i valoritzats en diferents usos, com l'agricultura, la restauració, etc.

Sistemes intensius amb tractament més restrictiu: eliminació de nutrients

En aglomeracions grans, més de 10.000 habitants equivalents, és imprescindible l'eliminació de nutrients. A partir de 100.000 habitants equivalents els límits són encara més restrictius.

Aquests sistemes tenen l'objectiu de dur a terme la funció que assenyalàvem pels sistemes biològics convencionals afegint la d'eliminació de nutrients, nitrogen i fòsfor. A diferència dels sistemes convencionals on tan sols aportem aire al reactor, en aquests casos es juga amb la combinació de reactors on aportem aire i altres on privem els microorganismes d'aire. Amb aquesta seqüència s'aconsegueix la proliferació de microorganismes que permeten la reducció de nitrogen i fòsfor.

Finalment, indicar que en casos on es necessiti un tractament addicional per aconseguir la qualitat per a reutilització de l'aigua tractada per a reg o altres usos o per la presència de contaminants específics s'afegeixen tractaments anomenats terciaris on podem trobar tractaments basat en filtració a través de membranes.

En aquests sistemes, especialment els més grans, és habitualment trobar en la línia de fangs digestors anaeròbics. Aquest sistema permet reduir el volum de fangs generats, estabilitzar-los per una valorització agrícola i al mateix temps produir gas metà. Aquest gas és utilitzat com a combustible en generadors elèctrics instal·lats a les EDAR i d'aquesta manera podem reduir notablement el consum energètic d'aquestes instal·lacions.

TORTUGA MEDITERRÀNIA AL GARRAF

Continua el programa de reintroducció d'exemplars de Tortuga mediterrània al parc del Garraf. Reproduïm la informació de l'informatiu dels parcs.

Es reintrodueixen més de 600 tortugues mediterrànies ('Testudo hermanni') al Parc del Garraf

Amb aquests, ja sumen més de 8.000 els exemplars reintroduïts

01/07/2019

Exemplar de tortuga mediterrània. Autor: XPN

En el marc del programa de reintroducció de la tortuga mediterrània occidental (*Testudo hermanni hermanni*), enguany s'han alliberat al Parc del Garraf un total de 660 tortugues mediterrànies per tal de reforçar-ne les poblacions en el massís.

Les tortugues alliberades procedeixen de la recuperació i cria en captivitat duta a terme al Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya (CRARC), d'individus aportats pel Centre de Reproducció de Tortugues de l'Albera, i de les instal·lacions de cria gestionades per particulars, en col·laboració amb el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, entre elles el Zoo de Barcelona.

La tortuga mediterrània és una espècie protegida i catalogada com en perill d'extinció a Catalunya. Els principals factors d'amenaça actuals són la caça furtiva, la depredació natural, els incendis forestals, la domesticació dels animals (que causa espoliacions i hibridacions amb altres espècies) i els atropellaments. És per això que un dels aspectes fonamentals per a la supervivència d'aquestes

poblacions de tortuga és la gestió del seu hàbitat, la qual permet millorar la qualitat i la disponibilitat d'àrees per a la nidificació i l'alimentació.

Amb l'objectiu de consolidar i recolonitzar antigues zones de distribució d'aquesta espècie es duu a terme un programa de conservació coordinat pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. En aquest context, després de la seva pràctica desaparició al massís del Garraf, s'inicià un programa per tal de poder garantir la supervivència i sostenibilitat de la població de tortuga mediterrània al Parc. Aquest programa es desenvolupa seguint les indicacions del Pla de conservació del patrimoni natural i de la biodiversitat dels parcs del Garraf i Olèrdola, elaborat l'any 2016, i del Pla de conservació específic d'aquesta espècie, elaborat l'any 2002 pel CRARC, i consisteix en la reintroducció de tortugues en els indrets més favorables del medi natural, en la millora dels hàbitats i en el seguiment de l'estat d'aquestes poblacions introduïdes. Amb les 660 tortugues alliberades enguany, ja sumen més de 8.000 els exemplars reintroduïts.

Els resultats del programa són positius. Tot i això, per tal de garantir la supervivència i estabilització de la població de tortuga mediterrània al Garraf, caldrà continuar alliberant exemplars, i garantir que un bon nombre d'exemplars nascuts al Parc del Garraf arribin a ser madurs i es puguin reproduir. Per aquest motiu és important realitzar un seguiment de la població actual al camp, analitzant els diferents paràmetres que indiquin l'evolució de la població.

Per a més informació, podeu consultar el fullet informatiu "La tortuga mediterrània. Programa de conservació i gestió al Parc del Garraf" [PDF].

NIDIFICACIÓ DEL ROQUEROL AL PARC FLUVIAL DEL BESÒS

Ens fem ressò d'una altra informació de la xarxa de parcs de la Diputació sobre la nidificació del Roquerol en un pont del Besòs.

Èxit reproductiu d'una parella de roquerols al Parc Fluvial del Besòs

Han nascut tres polls

24/07/2019

Tres polls de roquerol. Autor: Xavier Larruy

Tal com destacàvem en el darrer butlletí del mes de juny sobre observacions faunístiques al Parc Fluvial del Besòs, l'ornitòleg encarregat de realitzar els censos quinzenals, Xavier Larruy, havia detectat l'intent de reproducció d'una parella de roquerols (*Ptyonoprogne rupestris*) al pont del Molinet. Finalment, la parella ha construït un niu consistent en una cassoleta de fang ubicada sota del pont i ha aconseguit reproduir-se amb èxit.

El roquerol és una espècie que es troba en expansió en l'àmbit català. Fa uns vint anys, en època reproductora es trobava bàsicament en cingleres i pobles de muntanya, però en els darrers anys està colonitzant àrees de menor altitud, gràcies a la seva capacitat de niar en construccions humanes, especialment en ponts i viaductes, fins i tot de la franja litoral, tal com ho demostra la seva reproducció al pont del Molinet.

A la tardor, quan la resta d'espècies d'orenetes i falciots es deixen de veure al riu perquè van a passar l'hivern bàsicament al continent africà, els roquerols arriben des de les zones de muntanya o, fins i tot, d'altres contrades del centre d'Europa. Abans gairebé no se'n veien, però també ha experimentat un increment poblacional al Parc Fluvial del Besòs i, actualment, hi ha temporades en què es poden veure més de dos-cents exemplars.

Esperem que els tres polls que han sortit del niu sobrevisquin i aquest sigui l'inici d'una colonització dels diferents ponts del Parc Fluvial del Besòs. Cal recordar que les diferents espècies d'orenetes i falciots que s'alimenten al riu i als barris riberencs on nien són un insecticida natural molt valuós per reduir el nombre de quironòmids i altres insectes que poden resultar puntualment molestos, però que representen la base de la xarxa tròfica del riu. Per tant, l'increment poblacional d'aquests ocells es podria considerar com un objectiu estratègic pel que fa a la gestió sostenible d'aquest territori.

Quan el problemàtic exemplar d'ós, Goiat, ha anat a territori d'Aragó, s'ha originat una polèmica degut a les declaracions del conseller responsable de l'àrea. Reproduïm unes informacions procedents del web de Depana.

Conservació de l'ós a l'Aragó

Entitats ecologistes es posicionen sobre l'errònia postura que ha pres el Govern d'Aragó en relació a la reintroducció de l'ós bru. Entre altres motius, al·leguen que el govern d'Aragó està obligat per Llei (europea, nacional i autonòmica) a conservar la biodiversitat, especialment la més amenaçada, com l'ós.

Els grups ecologistes recorden al conseller Olona l'obligació de complir amb la Llei en relació amb la conservació de l'ós a l'Aragó

Els grups ecologistes proposaran una taula de treball sobre la ramaderia extensiva i la conservació de l'ós, davant la inacció del Departament.

El Govern d'Aragó està obligat per Llei (europea, nacional i autonòmica) a conservar la biodiversitat, especialment la més amenaçada.

Els ecologistes considerem imprescindible que en el nou Govern hi hagi un Departament de Medi Ambient i al capdavant d'ell un Conseller sensible i capacitat per abordar els problemes ambientals d'Aragó.

Zaragoza, 23 de juliol del 2019.

El Govern d'Aragó està obligat per Llei (europea, nacional i autonòmica) a conservar la biodiversitat, especialment la més amenaçada, com l'ós, perseguit per l'home fins gairebé la seva desaparició (78 óssos morts per l'home al Pirineu 1903-1953). Després de ser catalogat el 1995 en perill d'extinció, els diferents executius aragonesos haurien d'haver aprovat fa més d'una dècada un Pla de Recuperació de l'espècie, amb mesures i accions per a la seva protecció i coexistència amb la ramaderia extensiva.

El govern aragonès al 1993 va acceptar i es va comprometre amb Navarra, Catalunya i França a recuperar i reintroduir l'ós als Pirineus, amb fons europeus Life (programa de conservació de vertebrats amenaçats als Pirineus). En dates més recents l'executiu i de manera voluntària va donar suport a aquest compromís amb una carta de suport al projecte Piroslife iniciat el 2014 i la primera acció ressenyada era la introducció d'un nou exemplar per a la millora genètica de la població ossera existent. Finalment el 2018 la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat, aprova el protocol d'intervenció amb óssos als Pirineus, elaborat pel Grup de Treball de l'ós als Pirineus (format per tècnics del Ministeri de Transició Ecològica i els Governos de Catalunya, Aragó i Navarra). Per això des de les organitzacions ecologistes no considerem acceptable, ni l'actitud, ni els missatges confusos, que el Conseller Olona ha transmès a la societat aragonesa aquests dies i en particular als ramaders.

En l'actualitat la població d'óssos al Pirineu (Espanya-França) està formada principalment per exemplars procedents de la reintroducció, estimant-se més de 40 individus. En aquest procés de recuperació França, Catalunya i Navarra han anat fent els seus deures, i adoptar les directrius marcades per la UE per arbitrar mesures de compatibilitat d'existència de grans carnívors amb els usos tradicionals al territori, rebent d'aquesta manera fons LIFE de finançament europeu, als quals s'ha negat a participar el Govern d'Aragó. Per exemple la Generalitat de Catalunya treballa per reduir el nivell de conflicte relacionat amb l'ós a partir de dues vies: implementació de mesures de prevenció i aplicació d'un protocol d'indemnitzacions per danys produïts (<https://piroslife.cat/es/>).

La problemàtica suscitada per l'ós "Goiat" ha posat de manifest la reiterada incapacitat del conseller Olona per prevenir i gestionar adequadament els diferents problemes de conservació de la biodiversitat, eludint les seves responsabilitats i traslladant els problemes als altres (francesos, catalans, ramaders i ecologistes). Des de les ONG hem realitzat diferents propostes per al manteniment de la ramaderia extensiva en compatibilitat amb la presència d'ós i l'lopp, perquè poguessin ser implementades amb les diferents eines de finançament de la UE: foment d'agrupació i vigilància de ramats (gossos de treball), ajuda a la contractació de pastors, millora de les instal·lacions en ports d'estiu (mànigues, abeuradors, teulades, cabanes), indemnitzacions justes i ràpides, formació (assessorament i informació), augment en la inversió, recerca i innovació de mesures de maneig i reducció de danys i ajudes a la ramaderia extensiva pel pagament de serveis ambientals (explorant instruments de finançament europeu i incentius o exempcions fiscals). Però la Conselleria ha optat durant tota la legislatura per la inacció, les conseqüències han provocat l'actual estat d'enfrontament entre ramaders i el Govern.

El Govern d'Aragó hauria de disposar de la millor informació possible sobre la presència i desplaçaments dels óssos al Pirineu, tal com es va acordar en la reunió entre Espanya i França celebrada el maig a Madrid, amb l'objecte de posar en marxa mesures que permetessin reduir les possibles afeccions a la ramaderia extensiva. Precisament per això es va marcar amb un GPS a "Goiat" al maig 2019, per activar els protocols de prevenció i ajuda als ramaders amb els mitjans i personal de que disposa la Conselleria (Agents Forestals i vigilants de l'ós de SARGA). La presència de l'ós a Aragó augmentarà en les properes dècades i és imprescindible que l'administració ajudi al sector ramader a adaptar-se a aquesta nova circumstància sense que siguin els pagans d'aquesta situació.

Des de les organitzacions ecologistes fem una crida a la cooperació entre tots els implicats en la recerca de solucions, diàleg i transparència informativa, per tal de debatre les mesures de prevenció i indemnització més adequades per acordar amb el sector ramader. Finalment assenyalar que l'alarma suscitada entre els visitants i turistes per l'ós "Goiat", només requereix l'aplicació dels protocols de prevenció que s'apliquen en altres regions i no comporten cap risc per a les persones. La notícia ha generat certa inquietud al sector turístic, un motor imprescindible en l'economia del Sobrarbe i clau per a reduir la despoblació del medi rural.

Totes les mesures assenyalades i les que es puguin aportar en el procés de participació per elaborar la norma legal, haurien d'estar incloses en el Pla de Recuperació de l'ós a Aragó que el conseller hauria d'haver impulsat i el Govern d'Aragó haver aprovat, publicat, desenvolupat i finançat.

"La reintroducció de l'ós ha estat amb el suport de totes les administracions pirinenques afectades"

El conseller de Territori i Sostenibilitat, Damià Calvet, en una carta adreçada al conseller de Desenvolupament Rural i Sostenibilitat d'Aragó, Joaquín Olona, es va mostrar aquest dilluns "obert a compartir experiències i col·laborar" amb el Govern d'Aragó en els dispositius previstos al Protocol d'intervenció amb óssos als Pirineus.

Per la seva banda, la Fundació Oso Pardo ha assegurat que el Govern d'Aragó si que va donar suport a la introducció de Goiat, tal com acredita documentació oficial.

Calvet recorda que els ossos s'han reintroduït amb el vistiplau de les administracions

El conseller de Territori ha respost una carta del Govern d'Aragó que mostrava el seu desacord amb la reintroducció d'ossos al Pirineu i amb la presència de Goiat a l'Aragó

El conseller de Territori i Sostenibilitat, Damià Calvet | Departament de Territori i Sostenibilitat

El conseller de Territori i Sostenibilitat, Damià Calvet, en una carta adreçada al conseller de Desenvolupament Rural i Sostenibilitat d'Aragó, Joaquín Olona, es va mostrar aquest dilluns "obert a compartir experiències i col·laborar" amb el Govern d'Aragó en els dispositius previstos al Protocol d'intervenció amb óssos als Pirineus, que és d'aplicació a tots dos països. Tot i això, el conseller recorda al seu homòleg que "la introducció d'alguns exemplars d'Eslovènia a la nostra serralada fou un projecte liderat per França l'any 1996 amb el suport de la Comissió Europea i amb l'acord de l'Estat espanyol i de totes les administracions pirinenques afectades". És per això que el conseller assegura que "la nostra participació en aquest projecte no és diferent que la de la resta d'administracions i, en tot cas, és

solidaria amb el conjunt d'aquestes".

En resposta a la carta adreçada pel Govern d'Aragó a la Generalitat, Calvet proposa mantenir una cimera conjunta entre les diverses administracions implicades per tal d'avançar en les mesures de prevenció per garantir la convivència de la ramaderia amb l'ós bru. La carta recorda que el projecte Piroslife, liderat per Catalunya amb la participació de quatre socis més, va comptar amb el suport de la Unió Europea i el vistiplau de les administracions estatals i regionals afectades, entre les quals l'Aragó; i és en el marc d'aquest projecte que es va dur a terme l'alliberament de l'ós Goiat el 2016.

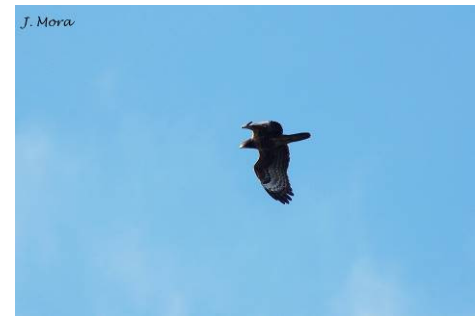
L'ós Goiat poc després de ser alliberat | Generalitat de Catalunya

Sobre l'exemplar, insisteix, que "el posicionament de Catalunya és inequívoc i jo mateix l'he expressat públicament", en el sentit que és un individu amb "un comportament depredador atípic, que no agressiu" i "no es descarta cap opció, inclosa la de capturar-lo i extreure'l del medi". En aquesta línia, el Calvet recorda que cal un "sòlid posicionament tècnic i consens intergovernamental" per a dur a terme una acció d'aquest tipus. Aquest consens intergovernamental és el que es va assolir en l'elaboració del Protocol d'intervenció d'ossos als Pirineus, impulsat per la Generalitat "i preparat i tramitat en temps rècord", recorda la carta. El

conseller apunta que va ser el Grup de Treball de l'ós bru, integrat per l'Aragó, el Ministeri de Transició Ecològica, Navarra, Catalunya i l'Aran, l'encarregat de redactar-lo i que va ser sotmès a consulta de totes les administracions implicades i aprovat el novembre de 2018.

En base a aquest protocol, Goiat és considerat un exemplar "reiteradament depredador", i en aquest sentit s'estan aplicant mesures aversives per modificar la seva conducta, corresponents a la segona fase d'intervenció prevista al protocol. Fins que no finalitzi aquesta fase, els tècnics no podran fer cap valoració ni donar el vistiplau a la fase següent. En la missiva, el conseller afirma que entén "que el protocol és comú i compartit pels nostres dos governs i, en tot cas, és el camí a seguir per al conjunt d'administracions". Així mateix, insisteix que el projecte de conservació de l'ós bru, que ha comportat l'alliberament d'exemplars als Pirineus procedents d'Eslovènia, va néixer el 1996 de la mà de França, amb el suport de la Comissió Europea i l'acord de l'estat espanyol i de totes les administracions pirinenques implicades. Així, defensa que "tots estem lligats a aquella decisió de fa més de vint anys, tot i que ens trobem en fases diferents, perquè la presència d'ossos és desigual".

SEGUIMENT DE LA MIGRACIÓ DE LES AUS PLANEJADORES

A partir de finals d'agost, i fins a mitjans d'octubre, es pot seguir la migració, en pas post-nupcial, de les aus planejadores en el seu recorregut del nord cap al sud. Essent cap a mitjans de setembre quan, normalment, es detecta el pas més important i són espècies de rapinyaires com ara l'Aligot vesper, l'Arpella, el Xoriguer, el Falcó mostatxut, l'Àguila pescadora, l'Esparver cendrós, l'Àguila marcenca, etc., i d'altres com ara la Cigonya blanca i la Cigonya negra.

Actualment els llocs més usats per fer-ne el seguiment són el turó del Tabor, al peu de la torre de guaita, i el turó de la Bruguera. Per accedir al Tabor es pot pujar amb vehicle fins a l'aparcament situat al costat de la torre de telecomunicacions i, des d'allí, hi ha un petit recorregut a peu fins la torre de vigilància contra els incendis. En el cas de la

Bruguera s'hi arriba des de la urbanització de can Güell, pujant per la segona avinguda i agafant el camí forestal fins al límit amb la vall de Torrelletes, des d'allí també hi ha un petit recorregut a peu fins a la punta de la penya de la Bruguera.

Cal dir que en el nostre entorn també es segueix la migració des de punts elevats com el puig Vicenç i, des d'altres municipis, a Sant Boi de Llobregat, des de l'ermita de Sant Ramon, al Montbaig, i a Begues, des del mirador El Mur.

A més distància, al Parc de la Serra de Collserola, des del turó de la Magarola, es fa d'una manera més continuada, així com des del Parc del Garraf, des del mirador de Canòpolis, i del Parc del Foix.

Normalment, en el nostre municipi, hi ha algun observador del grup d'ornitologia els caps de setmana, els dissabtes a la tarda al Tabor i els diumenges al matí al turó de la Bruguera depenent de la disponibilitat personal.

A dalt, vista de Barcelona des del peu de la torre de guaita del Tabor.

Al mig, exemplar d'Aligot vesper (*Pernis apivorus*) fotografiat per Juan Mora en la campanya del 2010.

A baix, panoràmica de la vall de Torrelles de Llobregat des del turó de la Bruguera.

MIGRACIÓ AL PARC DEL FOIX

Reproduïm la nota publicada a l'informatiu dels parcs de la Diputació de Barcelona sobre l'inici de la campanya de seguiment de la migració d'aus planejadores al Parc del Foix.

Nou programa d'observació de migracions d'ocells al Parc del Foix

24/07/2019

Imatge del programa. Autor: Xavier Bayer

El Parc del Foix acull aquest estiu un nou cicle d'observacions de migracions d'ocells. El programa està organitzat per Còbit, recerca i estudi de natura al Foix, Gaià i Anoia i EDN - Estudi, Divulgació Natura amb la col·laboració del Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de Torreferrussa i compta amb el suport del Parc del Foix i l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.

A continuació, us oferim les dates, horaris i indrets en què estan programades les diverses activitats i sessions d'observació d'aus migratòries:

· 1 d'agost a les 18 h

Alliberament de rapinyaires i presentació del cicle d'activitats. Aparcament del castell de Penyafort.

· 14 de setembre entre les 16 i les 19 h

Observació de les migracions. Turó de les Tres Partions.

· 21 de setembre entre les 16 i les 19 h

Observació de les migracions. Turó de les Tres Partions.

· Data i lloc a concretar

Estrena del documental "Tallant el cel. Els ocells rapinyaires del Foix".

Totes les activitats són gratuïtes. En cas de mal temps (o risc de mal temps), quedaran suspeses o ajornades. Aprofitem per recordar que l'observació de migracions és totalment imprevisible i, consegüentment, és aconsellable portar prisma.

El programa està organitzat per Còbit, recerca i estudi de natura al Foix, Gaià i Anoia i EDN - Estudi, Divulgació Natura amb la col·laboració del Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de Torreferrussa i compta amb el suport del Parc del Foix i l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.

ÀGUILA CUABARRADA AL GARRAF

Al parc del Garraf van anellar els dos polls de l'únic niu on ha criat l'Àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*) enguany. En l'àmbit del parc tradicionalment es reconeixen tres territoris d'aquesta espècie. Però aquest any només s'ha aconseguit l'èxit reproductiu en un. En un dels nius tradicionals hi ha instal·lada una càmera de manera que es podia seguir la nidificació des del centre d'informació del parc, a la Pleta, i per internet, però enguany no hi ha nidificat. Tot i això al web de la xarxa de parcs de la Diputació encara es poden seguir les imatges d'anys anteriors.

Reproduïm dues informacions de l'informatiu dels parcs. En la més antiga es dona informació de com accedir a les imatges.

S'anellen els dos polls d'àguila cuabarrada nascuts al Parc del Garraf

28/06/2019

Instant de l'anellament. Autor: XPN

El 16 de maig es van anellar els dos polls d'àguila cuabarrada que van néixer a mitjan abril al Parc del Garraf. La feina la van portar a terme investigadors de l'Equip de Biologia de la Conservació de la Facultat de Biologia i de l'Institut de Recerca de la Biodiversitat de la Universitat de Barcelona (IRBio), en el marc del projecte de seguiment a llarg termini d'aquest rapinyaire a Catalunya així com de recerca per a la seva conservació.

Aquest projecte, dut a terme amb la col·laboració del Grup de Suport de Muntanya (GMS) del Cos d'Agents Rurals de la Generalitat de Catalunya i el personal de la Xarxa de Parcs Naturals, té per objectius conèixer l'estat de la població de l'àguila cuabarrada, les seves taxes vitals i estat dels exemplars així com la dinàmica poblacional de l'espècie.

Durant l'anellament, s'ha pogut comprovar que els dos pollets es desenvolupen amb normalitat i es troben en un bon estat de salut i se'ls ha col·locat dues anelles (una a cada pota), una de convencional que identifica l'animal i una de color amb un codi que permet identificar-los a distància. Cada anella també té escrita l'adreça d'origen, de manera que qualsevol persona que trobi un ocell anellat pot reportar la informació de la troballa.

L'anellament d'ocells és una pràctica científica d'interès indiscutible per al coneixement de la biologia i l'estat de conservació de l'avifauna emprada internacionalment. És essencial si volem saber, per exemple, quant de temps viuen, on van quan migren i quan marxen o quan arriben als llocs on es desplacen, qüestions molt importants per a la seva conservació.

Aquests dos pollets passaran uns mesos amb els seus pares aprenent, entre d'altres coses, l'art de la caça. A finals d'estiu, les joves àguiles abandonaran l'àrea de naixença i emprendran una vida independent durant dos o tres anys fins que, finalment, s'acabin instal·lant en un territori propi i s'aparellin. Aquest període inicial de la vida de les àguiles s'anomena la dispersió. El fet d'estar anellades ens dona l'oportunitat de conèixer tota aquesta informació i poder-la utilitzar per la conservació d'aquesta espècie.

Una rapinyaire amenaçada

L'àguila perdiguera (*Aquila fasciata*), també anomenada àguila cuabarrada o àguila de panxa blanca, és un rapinyaire diürn de mida mitjana-gran característic de regions semiàrides i càlides d'Europa, Àsia i el nord d'Àfrica. Viu a les serres mediterrànies de clima suau i cria des del nivell del mar fins a alçades de 1.000 metres. Nidifica preferentment en cingleres, encara que també ho pot fer en arbres. Caça en terrenys oberts com garrigues, àrees de vegetació laxa, petits conreus i, més rarament, en terrenys boscosos. Les àguiles adultes viuen en parella i ocupen un mateix territori durant tot l'any. Escullen les àrees de cria en zones abruptes i altes; així eviten els disturbis humans, es poden desplaçar fàcilment a les àrees de cacera i dominen una gran extensió de terreny. Els nius són estructures de branques construïdes per les àguiles en forats o sortints de les cingleres i poden arribar a mesurar dos metres de llargada i un metre d'alçada.

A Catalunya, la població d'àguila perdiguera va sofrir una davallada notable des dels anys setanta fins al 2000, any en què van arribar al mínim conegut de 66 parelles reproductores. D'aleshores ençà, la població s'ha anat recuperant lentament i actualment ja compta amb prop de vuitanta parelles. Aquesta espècie és una de les aus rapinyaires més amenaçades al continent europeu i es tracta d'una espècie protegida en l'àmbit autonòmic, estatal i europeu.

La tasca de conservació i protecció d'aquesta meravellosa au és una responsabilitat de tots i des de la Diputació de Barcelona s'uneixen esforços per continuar amb les mesures necessàries per al seu benestar. Per aquest motiu, si observeu alguna àguila anellada, podeu fer arribar aquesta observació a l'Equip de Biologia de la Conservació (IRBio UB) omplint el formulari que trobareu en aquest enllaç.

Neixen dos polls d'àguila cuabarrada al Parc del Garraf

S'aniran difonent les imatges i enregistraments que se n'obtinguin

29/04/2019

Exemplar d'àguila cuabarrada. Autora: Eulàlia Gómez

Arriben bones notícies dels nius d'àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*) del Parc del Garraf! Els guardes del Parc han pogut confirmar que cap al dia 11 d'abril van néixer dos pollets en el niu C i la nidificació tira endavant.

En aquest vídeo enregistrat pels guardes del Parc, podeu veure la femella acomodant en el niu C els dos pollets nascuts cap a l'11 d'abril. Sempre és una molt bona notícia veure com els animals salvatges crien en llibertat.

Malauradament, enguany en el niu que disposa de càmera web tampoc hi ha hagut nidificació. Mentre esperem més imatges i vídeos dels dos pollets del niu C, us convidem a veure els vídeos de les nidificacions d'anys anteriors en el canal Youtube de l'àguila cuabarrada, llegir el blog de l'àguila cuabarrada i fer-vos amics de la pàgina de Facebook de l'àguila cuabarrada.

L'àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*) és una rapinyaire autòctona protegida en l'àmbit estatal i europeu a causa de les escasses poblacions que en queden. A Catalunya, es compta només amb uns 130 individus adults de manera que mantenir dins de l'espai natural protegit del Parc del Garraf tres parelles d'aquesta au és un privilegi i una gran responsabilitat per a tots.

Així mateix, podeu aprofundir en la biologia de l'àguila cuabarrada si accediu a la web del Servidor d'informació ornitològica de Catalunya (SIOC). També trobareu més informació a la pàgina de l'Equip de Biologia de la Conservació.

<https://www.youtube.com/watch?v=ljCbZ33vXo>

<https://parcs.diba.cat/web/aguilacuabarrada>

NOVETATS ORNITOLÒGIQUES AL DELTA DEL LLOBREGAT

Al web del consorci de les Reserves del delta del Llobregat es poden seguir les novetats ornitològiques a l'adreça següent:
<http://consorcideltallobregat.blogspot.com/>

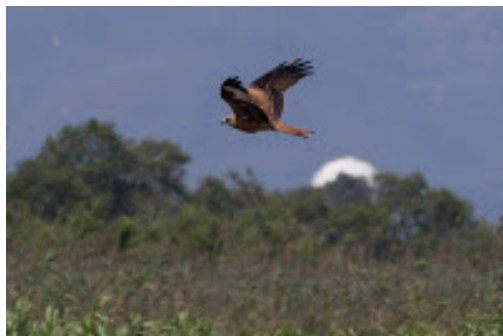
A continuació reproduïm quatre observacions amb fotografia, de Ferran López, del mes de juliol.

Novetats ornitològiques juliol 2019 **Reserves delta del Llobregat**

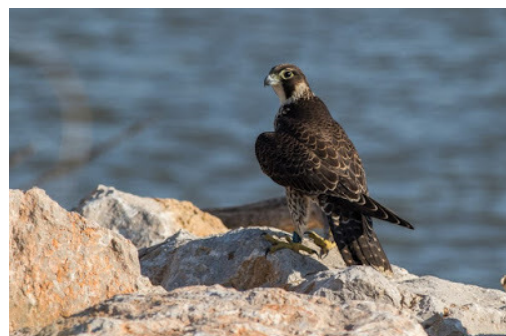
Milvus milvus

Milà reial - Milano real - Red Kite

2 exs. a la platja de ca l'Arana el 23.VII (F. López); 1a citació en pas o dispersió postnupcial.

Fotos 23.VII: Ferran López

Falco peregrinus

Falcó pelegrí - Halcón peregrino - Peregrine Falcon

Es continua observant l'exemplar jove amb anella blava a la platja de ca l'Arana el 16.VII (F. López).

Foto 16.VII: Ferran López

Glareola pratincola

Perdiu de mar - Canastera - Collared Pratincole

Surten els primers polls nascuts a les illes de la maresma del Remolar a primer de mes (F. López). Una parella nidificant en aquesta zona.

Fotos 8.VII: Ferran López

! *Sterna elegans* x *Sterna sandvicensis*

Xatrac elegant x Xatrac becllarg - Elegant Tern x Sandwich Tern

2 exs. exemplars, adult i jove de l'any, possiblement híbrids d'aquestes dues espècies a la platja de ca l'Arana el 12.VII (F. López).

Foto 12.VII: Ferran López

VARIETATS VEGETALS I MODIFICACIÓ GENÈTICA

Ens fem ressò d'un text rebut a través de la revista de divulgació científica *Mètode* sobre la diferenciació entre les varietats vegetals transgèniques, creades a partir de materials genètics d'altres espècies, i les varietats de plantes obtingudes a partir d'eines d'edició genètica.

Els organismes científics signants de la carta a favor de la CRISPR consideren que no es pot considerar igual una varietat vegetal aconseguida a partir de material genètic d'una altra espècie, que la modificada a partir de la modificació genètica de la pròpia planta. Consideren que el que s'ha fet tradicionalment, amb molt de temps, millorant les varietats, ara, amb els avançaments científics i el coneixement disponible, es pot fer editant el material genètic per obtenir millors varietats vegetals de forma ràpida.

Carta oberta de la ciència en defensa de CRISPR

Científics demanen a les institucions europees que revisen la normativa al voltant de les eines d'edició genètica

25/07/2019 - Susanna Ligeró

Una sessió del Parlament Europeu a Estrasburg a 2014. Foto: Wikimedia

Ara fa un any, el 25 de juliol de 2018, el Tribunal de Justícia Europea dictaminava mitjançant una controvertida sentència que les variants de plantes obtingudes a partir d'eines d'edició genètica com CRISPR serien considerades com a organismes genèticament modificats (o OGM, coneguts popularment com a «transgènics»). Aquesta consideració va ser rebuda amb gran sorpresa i rebuig per bona part dels científics i institucions de recerca arreu d'Europa, per dos motius: d'una banda, tal com ens explica el científic català Pere Puigdomènech, perquè «la sentència està basada en una comprensió incorrecta de la ciència», en considerar que un OGM (que sol incorporar material genètic d'un organisme allè) i un organisme el genoma del qual ha estat editat amb eines de precisió com

CRISPR són el mateix. De l'altra, perquè la sentència suposa que aquestes darreres varietats passen a estar subjectes a la mateixa regulació que els transgènics a Europa, una de les més restrictives del món en aquesta matèria.

Avui, després d'un any de protestes i peticions perquè les institucions de la Unió Europea reconsideraren la seua postura, 117 institucions científiques d'arreu d'Europa fan pública una carta oberta als recentment renovats Parlament Europeu i Comissió Europea en què, de nou, demanen que es revise la normativa europea per tal que aquesta no dificulte l'ús i l'aplicació d'eines d'edició genètica per a obtenir varietats de plantes d'interès, que consideren fonamentals per a aconseguir una agricultura i una producció d'aliments més sostenibles. Entre les institucions que s'han adherit a la iniciativa des de l'Estat espanyol es troben la Universitat de València, l'Institut de Biologia Integrativa i de Sistemes de la UV i el CSIC (I2SysBio), la Universitat d'Alacant, la Universitat de Lleida, el Centre Nacional de Biotecnologia-CSIC o el Centre de Recerca en Agrigenòmica de la Universitat Autònoma de Barcelona (CRAG).

«La legislació de la Unió Europea en matèria d'OGM de 2001 ja no reflecteix correctament l'estat actual del coneixement científic» afirmen els signants de la carta»

A aquest darrer centre pertany Pere Puigdomènech, professor d'investigació, coordinador del número 100 de *Mètode*, *Els reptes de la ciència*, i l'enllaç a l'Estat espanyol d'aquesta iniciativa gestada a l'Institut de Biotecnologia de Flandes de la Universitat de Gant, a Bèlgica. Segons explica Puigdomènech en declaracions per a *Mètode*, el punt clau d'aquesta polèmica rau en la legislació europea sobre els transgènics, segons la qual, si una planta és considerada com a tal, per a poder ser cultivada ha de passar per una sèrie de requisits (proves de camp, de seguretat alimentària, etc.), la realització dels quals pot ascendir a més de 10 milions d'euros. Aquesta barrera econòmica suposa, entre altres conseqüències, que només aquells conreus amb una producció prou rendible per a recuperar la inversió (per exemple, el blat o la dacsa) poden costejar aquests controls. La legislació, però, preveu una excepció: les varietats obtingudes mitjançant mutagènesi dirigida; és a dir, aquelles provinents de llavors la informació genètica de les quals ha estat alterada mitjançant tècniques de millora per a obtenir varietats d'interès. Tot i això, «aquests tipus de mutacions no deixen d'estar subjectes a l'atzar», assenyala Puigdomènech. «Si tenim una ferramenta com CRISPR que ens permet dur a terme una mutagènesi molt més dirigida i controlada... hauria de contemplar-se també com una excepció a aquesta legislació».

Així ho afirma també la carta oberta d'aquests científics al Parlament Europeu i a la Comissió Europea: «La legislació de la Unió Europea en matèria d'OGM de 2001 ja no reflecteix correctament l'estat actual del coneixement científic. No hi ha raons científiques per a considerar que els cultius el genoma dels quals ha estat editat són diferents de les varietats millorades convencionalment que presenten alteracions similars al seu genoma. Les plantes que han experimentat edicions del genoma simples i dirigides mitjançant tècniques de precisió i que no contenen gens aliens són com a mínim igual de segures que les derivades de les tècniques de millora convencionals».

Logotips de les institucions de recerca que han signat la carta a favor de l'ús de CRISPR en l'obtenció de varietats agrícoles a la Unió Europea.

La carta insisteix, a més, en la rellevància de l'ús de tècniques com CRISPR per a virar cap a una agricultura i una producció d'aliments més sostenibles, un objectiu fonamental si es vol fer front a desafiaments de creixent envergadura com la sobrepoblació o la pèrdua de biodiversitat esperonada pel canvi climàtic. També protesten perquè la legislació europea resulta especialment dura per als instituts de recerca així com per a les empreses de biotecnologia menudes, perquè «simplement és massa complicada i cara». «La conseqüència de la sentència del Tribunal de Justícia Europeu —es diu a la carta— és que

l'ús de tècniques de precisió com CRISPR està esdevenint el privilegi d'un grup selecte de grans empreses multinacionals que poden explotar-les en grans cultius», deixant fora Europa de la cursa per la innovació en aquest sector. En aquest sentit s'expressa també Pere Puigdomènech, que a més apunta a un altre problema que s'obre a escala interna europea, i és que «no tindrem manera de saber si productes que venen d'altres països són de plantes obtingudes amb CRISPR o no. Com ho regulem, això?».

Són, sens dubte, reptes que les institucions europees han de tenir en consideració si finalment decideixen revisar la normativa sobre l'ús de les tècniques CRISPR en l'obtenció de noves varietats per a l'agricultura al Vell Continent.

DESCLASSIFICACIÓ DE SOL URBÀ PROGRAMAT AL PIRINEU

Ens fem ressò de la nota de premsa del departament de Territori i Sostenibilitat sobre la desclassificació del sòl de 58 àmbits pendents d'urbanitzar al Pirineu, a continuació la reproduïm.

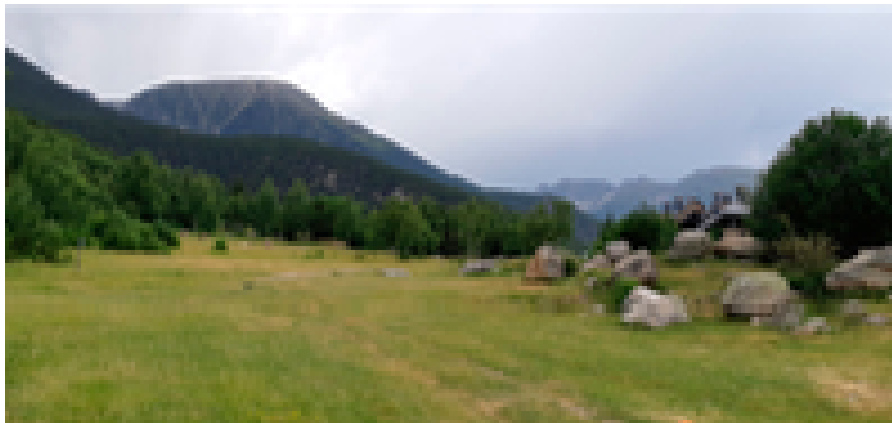
25 juliol 2019

El Govern desclassifica 58 àmbits pendents d'urbanitzar a l'Alt Pirineu, amb un potencial de 4.706 habitatges, que tornaran a ser espais oberts

L'extinció d'aquests àmbits és una de les estratègies del Pla director urbanístic (PDU) de revisió de sòls no sostenibles a l'àmbit de l'Alt Pirineu

S'han revisat 160 sòls on es preveïen noves extensions urbanes i, a més dels 58 que es desclassifiquen, es proposa modificar les condicions de desenvolupament de 56 més i mantenir tal com estan previstos un total de 46

Per assignar una estratègia, s'ha tingut en compte si cada sòl respecta el planejament territorial vigent, si està lluny del nucli urbà o en pendent i si respecta els criteris paisatgístics

Sòls pendents d'urbanitzar a peu de pista de Superespot, que el Pla redueix significativament.

La Comissió territorial d'urbanisme de l'Alt Pirineu, amb la participació del secretari d'Hàbitat Urbà i Territori, Agustí Serra, ha aprovat inicialment avui el Pla director urbanístic (PDU) de revisió de sòls no sostenibles en aquest àmbit.

El PDU analitza cadascun dels sòls previstos per a noves extensions urbanes dels municipis que no tenen el seu planejament adaptat al Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran, aprovat el 2006.

Per tant, ha examinat 160 àmbits d'extensió urbana dels següents 26 municipis pirinencs: Arsèguel, Josa i Tuixén i la Seu d'Urgell (comarca de l'Alt Urgell); el Pont de Suert i la Vall de Boí (Alta

Ribagorça); Alp, Bellver de Cerdanya, Isòvol, Llívia i Puigcerdà (la Cerdanya); Conca de Dalt, la Pobla de Segur, la Torre de Cabdella, Llimiana, Salàs de Pallars, Sarroca Bellerà, Senterada i Talarn (Pallars Jussà); Alt Àneu, Espot, Lladorre, Llavorsí, Rialp, Sort, Tírvia i la Vall de Cardós (Pallars Sobirà).

Aquests 160 àmbits examinats, tant residencials com d'activitat econòmiques, sumen una superfície de 648 hectàrees i un potencial de 17.100 habitatges de nova construcció.

Sostenibilitat i possibles estratègies

L'objectiu de l'anàlisi és verificar si la urbanització d'aquell sòl es considera sostenible o no des de diversos punts de vista. Així, per analitzar cada àmbit s'ha tingut en compte el compliment de quatre tipus de criteris:

1. **Criteris territorials:** si respecta l'estratègia de creixement que marca per aquell municipi el Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran.
2. **Criteris urbanístics:** si se situa a continuació del nucli urbà o si el terreny té pendent.
3. **Criteris sectorials:** si respecta la normativa de protecció ambiental i de riscos naturals o tecnològics.
4. **Criteris paisatgístics:** si respecten els objectius de qualitat paisatgística del Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran.

Un cop revisat cada àmbit, el Pla proposa l'estratègia més adequada, que pot passar per revertir-lo a sòl no urbanitzable (extinció), per la modificació de les condicions de desenvolupament (reducció de la superfície, canvi en el model d'ordenació, etc.) o pel manteniment amb les condicions previstes. Cada estratègia es traduirà legalment en normes, directrius o recomanacions que els municipis hauran de complir:

1. **Àmbits a extingir:** el PDU proposa que 58 àmbits tornin a formar part de la xarxa d'espais naturals. Sumen un total de 210 hectàrees de superfície i, si s'arribessin a construir, tindrien un potencial de 4.706 habitatges (Veure el llistat complert al document annex).

2. **Àmbits a modificar:** el Pla aposta per canviar les condicions de desenvolupament de 56 àmbits, que sumen 250 ha i tenen un potencial de 6.120 habitatges (Veure el llistat complert al document annex).

Aquesta modificació pot consistir en un canvi o ampliació dels usos permesos, de la tipologia dels edificis que s'hi poden construir, de la densitat d'habitatges, la reducció de la superfície de l'àmbit, el canvi en els terminis d'urbanització o al fet de condicionar-ho a l'elaboració prèvia d'un estudi paisatgístic.

3. **Àmbits a mantenir:** un total de 46 àmbits es podran urbanitzar amb les mateixes condicions que determina el planejament municipal vigent. Sumen 188 ha i un potencial de 6.275 habitatges. (Veure el llistat complert al document annex)

No obstant, el PDU estableix a cadascun d'aquests àmbits determinacions, directrius i recomanacions. Per exemple, tenir compte l'existència de torrents o cursos hidràulics o bé possibles riscos geològics a l'hora d'urbanitzar els sectors.

Tot i que el PDU no modifica les condicions d'aquests àmbits, quan es desenvolupin se sotmetran a una valoració particularitzada, de la qual es poden derivar criteris restrictius.

Moratòria de llicències d'obra i de planejament

Quan la Comissió d'urbanisme va aprovar, l'octubre de 2018, l'avanç d'aquest PDU, es va acompanyar d'una suspensió en l'aprovació de noves llicències d'obra i d'instruments de planejament en 73 sectors. L'objectiu d'aquella moratòria era evitar que es pogués urbanitzar algun sector mentre el Departament de Territori i Sostenibilitat treballava en el Pla que havia d'assignar l'estratègia adient a cadascun.

Amb l'aprovació inicial del PDU es prolonga la moratòria per a tots aquells àmbits que es proposa extingir o modificar, un total de 114. Es mantindrà fins a l'aprovació definitiva del PDU, com a màxim un any.

I s'aixeca la moratòria en 9 sectors on el Pla no preveu cap canvi:

Comarca	Municipi	Àmbit
Alt Urgell	la Seu d'Urgell	SUD-7
Cerdanya	Alp	SUP 10
Pallars Jussà	Salàs de Pallars	SECTOR-C
		SECTOR-F
		Sectors Serrats-Sant Pere
	Sarroca de Bellera	SUP-1
	Talarn	SECTOR-FECSA
Pallars Sobirà	Esport	PP-1
		PP-4

Procés de participació ciutadana

Arran de l'aprovació de l'avanç del PDU l'octubre de 2018, es va obrir un procés de participació ciutadana, durant el qual es van rebre 16 escrits de suggeriments dels ajuntaments afectats; 2 escrits d'organismes oficials (els consells comarcals de la Cerdanya i del Pallars Jussà), i 11 escrits de particulars.

Totes aquestes aportacions s'han tingut en compte a l'hora de redactar el document que avui s'ha aprovat inicialment, i que ara se sotmetrà a un nou procés d'informació pública durant un mes.

Nous criteris de sostenibilitat

L'any 2002 es va aprovar la Llei d'urbanisme de Catalunya, que va reforçar el concepte que la planificació urbanística havia de seguir criteris de desenvolupament sostenible i reducció del consum de nou sòl. Des de llavors, el concepte de sostenibilitat s'ha ampliat per englobar també la visió econòmica i social. El Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran que es va aprovar el 2006 va recollir aquests nous criteris.

No obstant, dels 68 municipis de l'àmbit de l'Alt Pirineu, encara n'hi ha 26 que no s'han adaptat al Pla territorial i, d'aquests, 16 que tampoc estan adaptats a la Llei d'urbanisme. Cal dir que per a un municipi l'actualització del seu planejament és un procediment llarg i difícil.

Herència de planejaments antics

Durant els anys de creixement econòmic previs a la crisi es van executar bona part dels sectors classificats durant els anys 70, 80 i 90. La crisi va frenar aquesta execució i també la demanda de nous àmbits de desenvolupament. Per tant, a hores d'ara només queden pendents d'urbanitzar sectors poc atractius per la seva ubicació, en municipis amb poc creixement, o en terrenys poc aptes.

Al mateix temps, ha canviat el model d'habitatge que es demanda, fruit dels canvis socials en la tipologia de famílies, amb un descens de les segones residències, i s'ha incrementat la necessitat de pisos de lloguer front els de compra. També ha variat el tipus i la localització de sòl per a activitats econòmiques: si fa dècades calia situar-lo lluny de les zones residencials, per la tipologia d'indústria, ara és possible la convivència i la diversitat d'usos i, per tant, se situen a continuació de les trames urbanes.

Tots aquests canvis, combinats amb l'existència de molt sòl classificat per planejaments anteriors als actuals instruments legislatius i de planificació encara pendent de desenvolupar, aconsellava una revisió més ràpida que l'actualització del planejament municipal a càrrec de cada ajuntament.

És per això que el Departament de TES ha impulsat la redacció d'un PDU de revisió de sòls no sostenibles per cada àmbit territorial. Així, a més del de l'Alt Pirineu, s'ha iniciat el del litoral gironí i properament es començarà a treballar en el de la resta de les Comarques Gironines.

ENTREVISTA A MARTÍ BOADA

Reproduïm l'entrevista a Martí Boada publicada al diari electrònic Vilaweb.

Martí Boada: 'Si ara Darwin vingués a Barcelona a mostrejar sobre les teories de l'evolució, l'executarien'

Entrevista al doctor en ciències, geògraf i naturalista de l'ICTA-UAB, amb qui parlem de l'estat dels nostres boscs arran de l'incendi de la Ribera d'Ebre, canvi climàtic i model territorial

Josep Rexach Fumanya - 07.07.2019

Doctor en ciències, geògraf i naturalista de l'ICTA-UAB, Martí Boada és una de les persones que millor coneix el patrimoni natural de Catalunya. Creu que la història del país no només la trobem als manuscrits històrics, sinó també en el paisatge, perquè en paraules seves, el paisatge és qui ens revela amb major fidelitat com ha canviat un territori.

La setmana passada va rebre el premi Talent en la trajectòria en Medi Ambient i Sostenibilitat, reconeixement a una carrera dedicada a conèixer i explicar el nostre entorn. Arran de l'incendi de la Ribera d'Ebre contactem amb ell perquè ens ajudi a explicar com es poden evitar i com s'han d'adaptar els nostres boscos al canvi climàtic. Creu

que cal combatre la idea urbana que tocar un bosc és un sacrilegi i que cal explotar-los millor, treure'n un major rendiment en favor d'un canvi de model productiu i així, tenir una terra més preparada contra els incendis.

—Hi ha un pensament força generalitzat que diu que el bosc és intocable. Però les vostres teories apunten tot el contrari.

—Som un país de bosc i no ho sabem. Hem passat de tenir els anys seixanta tenir un 35% del territori català cobert de superfície forestal, i ara estem pràcticament al 70. I què vol dir això? Que estem molt per damunt de les mitjanes europees. Som el país amb la densitat forestal més gran d'Europa. Jo només ho constato. El bosc no està quiet, s'està expandint i s'ha doblat. No podem controlar el bosc. Si Catalunya parés l'activitat humana, el 90% de territori seria bosc. Les alzines us baixarien pel carrer Balmes. Però hi ha la idea urbana que un bosc no es pot tocar. Quan cada any incorporem a Catalunya trenta milions d'arbres nous.

—D'on ve aquesta idea de sacrilitzar el bosc?

—És una idea que està estudiada i és molt pròpia del pensament humà. El mateix Chomsky parla que tenim una cultura essencialment urbana i que és el més antinatural dels sistemes. Un sistema que funciona metabòlicament amb una energia que ve de les nuclears o que li ve de l'embassament de Camarasa, amb una vedella que li ve d'Argentina o li ve de Girona, on ho tenim tot als supermercats... Però si tanques 24 hores l'arribada d'energia, l'arribada d'aigua, els Valium i els donuts, i el sistema s'enfonsa. El sistema és tan antinatural que quan la gent surt el cap de setmana a pasturar, és una teràpia. Clar, sortir del confinament d'un sistema vertical-horitzontal, t'obliga a un èxode. I això crea una sacrilització del bosc, de manera que es veu el pagès com el que empastifa, el destructor. I si veuen algú amb una motoserra, ho denuncien a El 9 Nou o al full parroquial. És que el sistema ja no et deixa ni tallar! Hi ha una llei forestal que t'ho prohibeix.

—I penseu que s'hauria de poder fer?

—Oi tant que sí! Si un bosc, de mitjana, produeix unes quatre tones de biomassa, per què no en puc retirar tres, a través d'un pla de gestió sostenible? Això és molt més sostenible que un polígon industrial. Si ara el teu avi et cedeix un tros de bosc i t'hi vols fer una casa, ni t'ho pensis! Això està regulat per una llei urbana.

—No us agrada l'intervencionisme administratiu.

—Sí, és més un tema ideològic. És que arriba a un moment que ja no pots ni esternudar. És que si ara vingués Darwin amb el Beagle a Barcelona a mostrejar sobre les teories de l'evolució, crec que l'executarien només baixar el vaixell. Ens hem fet un sistema de control institucional tan gran. Si no hi ha cap intervenció humana, el bosc va creixent horitzontalment i verticalment. Però històricament els humans, des de la nostra perspectiva socioecològica, només parlem d'explotació, quan ens hauríem de referir a una apropiació.

—Viure del bosc?

—L'explotació pot ser una activitat extractiva sostenible. Com la gallina que tens a casa i en vas obtenint ous. Això és biosostenibilitat. Si fas un pla de gestió i vas traient l'excedent, pots obtenir tota mena de productes. De tota mena, des de biomassa a fusta certificada que no cal que portem de sud-Amèrica ni Escandinàvia. Falta indústria transformadora que aprofiti tot el que generen els nostres boscos. Aquest arbre d'aquí al davant –assenyala un plataner que hi ha a la plaça–, d'ençà que haurà nascut fins que es mori de vell, haurà produït més de set-cents productes químics. És una fàbrica perfecta que està produint lignina, cel·lulosa, àcid acètic, metanol... Només veiem la biologia del bosc, però també hi ha una física, una química...

—Per això ara tenim tants boscos, per què no els explorem?

—El punt d'inflexió històric que ha fet que ha fet que canviessin els boscos, va ser el canvi energètic. No va ser més que això. Fins als anys seixanta, cada ciutadà de Catalunya gastava unes cinc tones de bosc, en forma de fusta, llenya, carbó, feixines... I ara són cinc bombones de butà o de propà. Tota aquesta apropiació que fem, ara s'acumula. No dic que haguem de tornar enrere, però s'ha de saber. Abans els nostres avis s'escalfaven, cuinaven i ho feien tot a partir del bosc, i ara ho hem substituït pel petroli.

—Per exemple, com ha canviat la vida agrícola i forestal aquí al Montseny en els últims seixanta anys?

—Mira, des dels anys seixanta fins ara, hem tancat set-cents masos. En aquest municipi que estàs ara, Sant Celoni, als anys seixanta hi havia uns dos-cents pagesos i ara en queda un. Hem perdut la pagesia, el sector primari. El bosc també ha augmentat absolutament, i la massa forestal ha augmentat moltíssim. I ah coi, hem perdut biodiversitat. Perquè més bosc no vol dir més biodiversitat. Ha augmentat l'alzinar, ha augmentat la fageda, però han desaparegut els camps i no ens queden pagesos. Han desaparegut tots els animals dels espais oberts com la guatlla o els cruixidells.

—Com afecta el canvi climàtic als nostres boscos?

—No és una resposta fàcil ni molt lineal, però l'augment de temperatura augmenta l'inflamabilitat. L'augment d'insolació fa que la quantitat de productes volàtils que desprenen els arbres, com els hidrocarburs, augmentin. I amb la insolació i les pujades de temperatura, augmenta la ignibilitat, és a dir, la capacitat d'encendre's. A això hi has de sumar que als boscos hi ha molta més massa acumulada, combustible per cremar. Hem passat de tenir uns 2.000 arbres per hectàrea quan hi havia activitat productiva i ara n'hi ha més de 25.000. Per tant, és una barbaritat. Els boscos avui són molt més inflamables. Per això dic que el bosc s'ha de gestionar, no pots deixar que funcioni sol.

—Fan falta més ajudes per a desbrossar-los o és responsable del propietari forestal?

—És que el propietari forestal té una cosa que jo li dic 'infortuni semàntic', perquè no hi ha ningú que sigui propietari. A qui té un taxi li diem propietari de taxi? A un botiguer li diem propietari d'una botiga? Això crea una antipatia social tan gran que gairebé els criminalitzem. Un propietari forestal, perquè li surtin els números per pagar la carrera de filologia macedònica a la filla necessita 900 hectàrees de superfície. Un dissenyador postmodern al districte 22@ amb una oficina de vint metres quadrats es guanyarà molt millor la vida. Ja no estem a l'època de latifundisme, feudalisme, cacics... Això ja s'ha acabat. Ara faig un salt. Saps quan necessita una cerealista de la Segarra per a què li surtin els números? 180 hectàrees! El sector primari necessita moltes àrees de superfície, no per especular, sinó perquè la seva activitat sigui rendible.

—Llavors, sí que sou partidari de les ajudes.

—Però és que si no hi ha demanda, jo no em posaria a netejar boscos, amb aquest relleu que tenim a casa nostra, si d'això no hi ha un consum. Imagina't que ets l'hereu d'aquesta serra d'aquí —assenyala al Montnegre— i la Generalitat et dona un incentiu per cada hectàrea que netegis. Però si tu aquest sotabosc d'estepa i arbustos l'aclearixes però el mercat no t'ho demanda, on ho poses? Pots trinxar-ho i tornar a deixar-ho al bosc, que molts ho fan, però arribarà un moment que hi haurà una pila de biomassa trinxada... A més, això és Catalunya, no és la Selva Negra, que portar una màquina de desbrossar per aquests pendents no te'n dic res. En la cultura urbana podem funcionar amb quatre tòpics, com que cal netejar més i l'administració pagui més, però la solució passa perquè amb la crisi del petroli s'organitzi una major demanda de la biomassa. I aprofitem el sistema forestal amb criteris de sostenibilitat, de manera que la tauleta de nit que tenim a casa certifiquem que s'ha fet amb roure martinenc d'aquí, en lloc de la selva llatinoamericana.

—És a dir, canviar el model productiu.

—Clar, segur. Has de crear activitat d'aprofitament. Jo ara tampoc no dic que ens adjudiquem un dret de cuixa. Jo dic que ens ho plantejem.

—Llavors, tenim boscos amb més ignibilitat, molta massa forestal i que per tant, hem de canviar el model productiu. Però a curt termini ens hem de conformar a tenir boscos que són inflamables a la mínima i que un cop cremen, ho fan més de pressa que mai per culpa de les sobre població que tenen?

—No. No podem estar passius amb això perquè les perspectives de futur són terribles per Catalunya. Són boscos essencialment combustibles. És com tenir la casa de pagès plena de bales de palla. I el pitjor és que tenim les cases dins dels boscos, i això és un problema. No ho resoldrem aquest matí, i s'ha d'actuar. El que torno a apuntar és que potser hem de combatre la idea urbana i en alguns sectors del món ambientalista que diu que tocar un bosc és un sacrilegi. Per això que dic alguns em lapidarien al mig de plaça de Catalunya. El mite de la intocabilitat del bosc és el mite de la donzella verge, molt valorat en societats ideològicament dretanes. Als Estats Units ja hi ha unes línies de pensament ambiental que ja diuen que els humans som tan dolents pel planeta, que potser és veritat, que fins que no desapareguem com a espècie no haurem redimit els nostres pecats ambientals. I conviden a les seves dones a què no es reproduïxin. Això és extrema dreta ideològica, sense saber-ho. Aquest mite de la intocabilitat és un mite que fa trampa perquè molta gent ho diu de bona fe, com mestres i conservacionistes del territori. Sovint el coneixement del medi està ple de tòpics, i els tòpics són el que està més apartat del coneixement. 'Això no es pot fer', 'això no es pot tocar'... Per què et penses que porto boina?

—Per què?

—Perquè sóc un defensor del sector primari. No és una qüestió estètica. A la televisió, quan encara volen fer conya, vesteixen algú amb boina, com si fos un drogo, un pagès, el beneït del poble. Hi ha un gran menyspreu cap al sector primari, un sector tan important i tan estratègic. Parlem de sobirania com a país i sobirania alimentària, i volem ser autosuficients, però hem abandonat el sector primari. No arriba a l'1% dels nostres treballadors. I tenim una població envellida. I ens falta autoestima. A Califòrnia l'estatus d'un pagès és tan important com el d'un enginyer de Silicon Valley. Aquí no. Falta un pacte de país, entendre'l com un tot i harmonitzar tots els sectors i deixar de banda el separatisme entre el món urbà i el món rural. Així no anem bé. Hem de deixar de creure que el bosc és l'Empordà o és el Montseny, i que està lluny. El bosc, encara que sigui metafòricament, està en el metabolisme global del país. I el bosc pot ser el model energètic, el model de país, el model territorial, el model de consum...

—Ens podem adaptar al canvi climàtic?

—El canvi climàtic el tenim aquí i ni nosaltres estem preparats per afrontar-lo. Què podem fer per adaptar-nos? L'adaptació és una fal·làcia. Perquè la temperatura sabem que va augmentant, però no sabem quan s'aturarà perquè l'emissor és aquest carboni que estava captiu en els jaciments, l'hem agafat, l'hem refinat amb els processos de combustió i no el tornem on estava, sinó que el retornem a l'atmosfera. Per això s'ha fet aquest hivernacle a dotze quilòmetres d'aquí. I la temperatura va pujant i va pujant. I ens diuen que el Miquel Torres ja té les vinyes al Pirineu, o que els francesos tenen les vinyes de xampany al sud d'Anglaterra... Sí clar, al final les fotrem a Alaska. Però el tema és que no s'atura, i ningú no ho sap. És com una caiguda de naips.

—Llavors estem perduts...

—El meu discurs, encara que sembli contradictori, diu que no podem ser apocalíptics, ni catastrofistes. Hem de ser objectius. Estem en una situació greu. Però no del planeta. Això que diuen que ens estem carregant el planeta. No. El planeta n'ha vist de tots colors. El que ens estem carregant és que els humans, com a espècie, ens estem carregant les condicions perquè nosaltres hi puguem viure. Però tinc confiança en què el coneixement tecnològic i la capacitat de reacció ens evitarà el col·lapse.

—Estem abocats a què l'incendi de la Ribera d'Ebre no sigui l'últim, oi?

—Això és profetitzar, però la perspectiva és preocupant. Joestic enormement preocupat. I crec que ni de bon tros això s'ha acabat aquí. El problema dels nostres incendis no és forestal. Perquè tot això que s'ha cremat a la Ribera d'Ebre, si hi vas d'aquí a vint anys, ja sobran arbres. El què és

greu d'un incendi és si es crema una nau pagesa, o un ramat, o s'ha mort un bomber. Això sí que és severíssim. Aquest és el gran risc.

—Però en l'àmbit ecològic també és greu, que es cremi tot un bosc.

—Per mi no. Perquè la capacitat de rebrot d'aquests arbres, tot, és enorme. Els planifolis tenen una capacitat de rebrot molt alta. L'endemà del foc sí, et cauen els mitjons de veure cendra. Però si hi vas al cap d'un any, veuràs que totes les soques, totes, han rebrotat.

—I múrgoles!

—I múrgoles, tindriem. I els pins són tan eixerits que en el moment del foc aprofiten per a sembrar. Fins i tot li va bé el foc a aquest pi blanc. Quan li arriba el foc a la capçada, s'encenen les pinyes, que estan untades d'hidrocarburs i de resina, es fa un xoc tèrmic i fan un salt en direcció oposada al bosc. I amb les pluges de tardor veuràs que naixeran milions de pins petits.

CALENDARI DE REUNIONS DE L'ANT

Dilluns, 26 d'agost, a les 21 hores, a can Sostres. **Reunió del grup d'ornitologia.**

Dilluns, 26 d'agost, a les 21,30 hores, a can Sostres. **Reunió de junta directiva.**

Les reunions de la junta directiva de l'ANT són obertes a la participació de tots els membres de l'associació, amb veu i sense vot.

Les reunions del grup d'ornitologia són obertes a la participació de totes aquelles persones que tinguin interès en el món de les aus.

ACTIVITATS DE L'ANT

Diumenge, 4 d'agost, a les 18 hores, a la plaça de l'Església. **Passejada per observar els ocells del nostre entorn.** Cal avisar de l'assistència. T. 93 689 03 66.

Dissabte, 31 d'agost. Finalitza el termini per respondre a les dues fotografies corresponents al mes d'agost del **18è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus.** Si voleu participar en aquest concurs demaneu de rebre les fotografies per correu electrònic a l'adreça: salessergi@gmail.com

ALTRES ACTIVITATS DE VOLUNTARIAT AMBIENTAL A CATALUNYA

Del dijous, 1 al dissabte, 31 d'agost, al Cap de Creus. **Voluntariat al Cap de Creus.** Vols col·laborar a un projecte d'investigació per millorar l'ordenació de les embarcacions de lleure amb enfocament ecosistèmic al Parc Natural de Cap de Creus? L'associació eco-union està duent a terme el projecte Cap Boating amb el que es farà un diagnòstic de l'impacte ambiental de les embarcacions sobre el fons marins al Cap de Creus, i es proposaran mesures de prevenció i mitigació. En col·laboració amb entitats locals es treballarà per aconseguir un nou PRUG que pugui ser més ambiciós per limitar els efectes negatius de les embarcacions sobre els ecosistemes marítims del Cap de Creus. Organitzat per Eco-union. debora.tonazzini@ecounion.eu

Diumenge, 4 d'agost, a les 10 del matí, a la platja dels Muntanyans, a Torredembarra. **Cens de Lliri de mar.** Ajudan's a avaluar l'estat de conservació d'aquestes flors espectaculars de lles nostres platges. Com cada any per aquestes dates, procedim a avaluar l'estat de conservació d'aquestes flors espectaculars que, al seu torn, ens serveixen com a termòmetre de l'estat de conservació dels trams prospectats en anys diferents. Aprofitem l'ocasió per a acostar-nos a un dels paisatges més bells del país: les dunes (els nostres muntanyans) en aquest moment tan especial de la floració del lliri de mar (*Pancretium maritimum*) aquesta flor delicada i especial capaç de viure i florir damunt l'arena de la platja. Mitjançant el cens fem un seguiment d'aquesta espècie i recollim dades molt valuoses per la seva conservació. Al mateix temps que la donem a conèixer, ajudem a crear consciència de la seva importància en l'ecosistema de la platja per tal que sigui respectada. Organitzada pel Gepec. T. 977 33 11 42 secretaria@gepec.cat <https://gepec.cat/>

Diumenge, 19 d'agost, de les 9 a les 16 hores, a la muntanya d'Alinyà, a Figols i Alinyà. **Cens de cria de Gall fer.** A mitjans d'agost voldrem intentar estimar com ha anat la reproducció de gall fer a la part alta de la Muntanya d'Alinyà, i per això hem de ser una bona colla de gent. La població de gall fer a Alinyà és molt valuosa perquè es troba al límit sud de la seva distribució. És petita però es manté estable durant els darrers anys i cal controlar que segueixi aquesta tendència positiva. Us demanem ajuda perquè caldrà pentinar una ampla zona de terreny per mirar d'aixecar les gallines amb polls i poder-les comptabilitzar, molestant-les el menys possible. Organitzat per Fundació Catalunya La Pedrera. susanna.izquierdo@fcatalunyaapedrera.com

POLLS CAIGUTS DEL NIU I ANIMALS FERITS

Als membres de l'ANT sovint ens demanen consell sobre els casos de polls caiguts del niu o animals ferits. En el cas de joves que comencen a volar és millor no tocar-los del lloc on són, generalment encara són atesos pels pares. Si estan en un lloc no recomanable on poden ser depredats per gats i gossos o poden ser víctimes d'accident, només cal posar-los en un lloc elevat on estiguin fora de risc.

En cas necessari es pot trucar al telèfon **93.574.00.36** del servei central dels agents rurals que el passarien a recollir, o bé portar-lo al Centre de Recuperació que tingueu més a prop.

En l'últim cas consultat la persona col·laboradora va informar de que, a proposta del centre de recuperació, havia dipositat l'exemplar a l'Hospital Veterinari Molins, a Sant Vicenç dels Horts, que és obert les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, on passen a recollir-los els agents rurals. Donem l'adreça d'aquest centre privat perquè és el lloc més a prop on es poden deixar.

HOSPITAL VETERINARI MOLINS

Polígon Industrial Molí dels Frares, Carrer B, Nau 27, a prop de la Comissaria dels Mossos d'Esquadra.
08620-Sant Vicenç dels Horts hospital@hvmolins.com T. 936685753

Els centres següents pertanyen al Departament de Medi ambient de la Generalitat de Catalunya. Disposen de tot el necessari per a la recuperació i, si és possible, s'encarreguen de la seva posterior reintroducció.

CENTRE DE RECUPERACIÓ DE TORREFERRUSSA

Crta. Sabadell / Sta. Perpètua Km 4,5
08130 Sta. Perpètua de Mogoda (Barcelona) – Tel.- 935600052

CENTRE DE RECUPERACIÓ DE VALLCALENT

Camí de Vallcalent, 63
25003 Lleida – Tel.- 973267990

CENTRE DE RECUPERACIÓ DEL PARC NATURAL DELS AIGUAMOLLS DE L'EMPORDÀ

Mas del Cortalet – 17486 Castelló d'Empúries (Girona) Tel.- 972454222

CENTRE DE RECUPERACIÓ DEL PARC NATURAL DEL DELTA DE L'EBRE

Plaça 20 de maig s/n - 43580 Deltebre (Tarragona) – Tel.- 977489511

MAPA D'ACCÉS A TORREFERRUSSA

